

ABONAMENTUL:

Pe un an . . . 28 — Cor.
Pe jumătate an 14 — „
Pe 3 luni . . . 7 — „
Pe o lună . . . 2-40 „

Pentru România și
străinătate:

Pe un an . . . 40 — franci

Telefon

pentru oraș și interurban
Nr. 750.

ROMÂNUL

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA:
Strada Zefluyi N-rul 11a.

INSERTIUNILE
se primesc la administra-
ția.

Mulțămite publice și Loc
deschis costă șirul 20 fl

Manuscrisurile nu se in-
napoiază.

Adunarea dela Ileanda.

Arad, 22 August.

Ca o prelungă înfiorare a trecut prin su-
fletele milioanei de români din această țară
vestea, că Duminecă, în 25 August, preșe-
dintele clubului parlamentar al națiunilor ne-
maghiare din Ungaria, dl Dr. Teodor Mihali,
va desfășura la Ileanda-mare, pentru o nouă
luptă, flamura milenară a aspirațiilor noastre.
Purtată de atâtea generații entusiaste, din se-
col în secol, flamura aceasta, e simbolul unei
misiuni istorice, aici, în punctul de gravita-
țiune al atâtor interese continentale, și noi a-
vem datoria s'o trecem mereu biruitoare în
mâinile generațiilor viitoare.

Pentru că n'a fost biruită această flamură
niciodată; a fost poate ciuruită de gloanțe,
a fost poate acoperită de colbul unor restim-
puri de inerție, dar nimic n'a fost și nu
poate să fie niciodată. În pânza ei e urzeala
tainică a visurilor noastre seculare și dacă
vreodată a putut să fie sfâșiata de vijelii, ea
s'a reînchegat mereu și tot mai strălucită, mai
traimică, pentru că noi o scaldăm veșnic în
apa cea vie a trăiniciei noastre de rasă.

Insuflețirea unui neam întreg să-i dea
acestei flamuri Duminecă o nouă și temută
vălănire!

S'a stins azi și cea din urmă disonanță a
frământărilor ce ne-au bântuit atât de dure-
ros în timpul din urmă. S'a inseninat iarăș
viața noastră internă și azi simțim bineface-
rile unei reacțiuni viguroase a conștiinței
noastre naționale. Simțim mai mult decât
oriscând, că trebuie să dăm azi, în fața
asalturilor temerare ale potrivnicilor noștri,
o *probă supremă* de tăria noastră nescată.
Simțim că adunarea dela Ileanda trebuie să

fie semnalul general pentru *reînchegarea
definitivă a rândurilor noastre*. Acolo tre-
buie să răsună cuvântul, de vraja căruia să
se invioreze codrul de brațe românești, să
se sguđuie de îndemnul unor fapte hotărâ-
toare. Va trebui să sguđuie, acest cuvânt,
până'n adâncuri, toate straturile poporului
nostru, pentru că acest cuvânt e temutul
semnal de bătaie ce se dă azi dela locul, spre
care trebuie să se concentreze toate aștep-
tările noastre.

Și steagul nostru secular trebuie să fâl-
faie azi la înălțimi văzute de toți. Pentru că
oștirea noastră pornește de-acum în lupte
decizive. Și vom da dovezi de-o voință trea-
ză, de-o conștiință hotărâtă să înfrunte orice
primejdii, disprețuind orice jertfă. Ne dăm
seamă cu toții, că luptele ce ne așteaptă sunt
de-o însemnătate istorică, că noi trebuie de-
acum să ne încleștăm pentru mântuirea sin-
gurelor metereze de apărare națională ce
ne-au mai rămas. Și ne dăm seamă că sfâr-
șitul acestor lupte va trebui să influențeze în
mod fatal, nu numai interesele noastre spe-
ciale din Ungaria, ci și interesele neamului
românesc de pretutindeni.

Dar, forța cu care vom ști să intrăm în
luptă, trebuie să fie un stimulent și pentru
celelalte națiuni nemaghiare din Ungaria. Cu
atât mai mult, cu cât între primejdiile ce se
anunță, cea mai mare, *falsificarea definitivă
a vieții constituționale*, ne amenință pe toți
de-opotrivă. Guvernul, urmat de cohortele
lui medievale și fortificându-se cu cetele
auxiliare ale tuturor partidelor ungurești,
voiește să împrejmuiască cu nouă ziduri,
construite pentru secole, mohorâta cetățuie
a imperialismului unguresc. În fața acestei
încercări, tabăra noastră, ca cea mai puter-
nică și numeroasă, va trebui să primească la

rândul ei forțele ajutătoare ale tuturor națiu-
nilor nemaghiare din țară. Și — poate să
sune pe neașteptate ora încăierărilor cari să
hotărască soarta Ungariei viitoare.

Pătrunși de însemnătatea etică, supe-
rioară ce trebuie să comporte atitudinea și
tăria noastră, ne vom face cu toții un serbă-
toresc examen de conștiință și vom angaja
toate energiile noastre în lupta, al cărei cel
dintâi semnal se va da Duminecă la Ileanda-
mare.

Vom alunga pe toți mișei din rândurile
noastre, vom izgoni pe toți cei șovăitori și
vom merge înainte! Ne vom întoarce cu dis-
preț privirile dela nenorocitul Ahasver dela
Oradea-mare, care a făcut săptămâna tre-
cută, sub zidurile Aiudului, torturat de vizi-
unea zărilor de flacări din 1849, — o figură
atât de tristă și totuș atât de semnificativă, în
alaiul primului ministru Lukács.... Noi știm
că flacăra avântului nostru va crește cu atât
mai mult, cu cât se va întezi suflarea vrăș-
mașilor ce vor s'o stingă și că însuflețirea
noastră, va spulbera, înainte de toate, ciotu-
rile ce i se pun în cale.

Am dori să putem face din aceste rân-
duri ale noastre tot atâtea limbi de foc, cari
să se răspândească pretutindeni și să aprin-
dă, în aceste zile grele, în toate conștiințele
românești îndemnul *datoriei*. Noi trebuie să
facem, ca lupta în care pornim să fie așa cum
ne-o cer supremele interese de existență na-
țională: *istorică*. Și începutul acestei lupte
trebuie să fie demn de misiunea ce ne re-
vine între neamurile din această țară.

Vom merge, deci, cu toții la Ileanda-
mare. Trebuie să fie acolo, reprezentate
toate ținuturile românești! Trebuie să ne
jertifim cu toții două zile măcar, ca să dăm
începutului luptei noastre cadrele cuvenite!

Momente culturale din viața regelui Carol I.

— După memoriile regelui. —

Trad. de Ascanio.

*Mănăstirea Cotrocenilor. — Târgoviștea. — Ju-
rământul pe Constituție. — Curtea de Argeș.*

În luna Iunie 1866, din pricina căldurii de ne-
suferit, care face imposibilă viața în Palatul
Regal din București, Prințul Carol își strămu-
tă reședința la Cotroceni, mănăstire zidită în
1679, pe un deal în preajma Capitalei. Ca toate
mănăstirile orientale, ea se compune dintr'un
șir de clădiri legate între ele, cuprinzând o
curte dreptunghiulară. În mijlocul curții se
înălță biserică, îmbrăcată în iederă și umbrită
de copaci; deasupra porții, care-i singura in-
trare, se ridică turnul clopotelor. — Nu-ți poți
închipui un lăcaș mai liniștit ca această bise-
rică păzită de poarta și zidurile mănăstirii!

Chiar de pe vremea Domnitorilor Știrbei
și Cuza, o parte a încăperilor mănăstirii a
fost transformată în reședință de vară, sunt
numai câteva camere, dar vechile ziduri
groase și firidele adânci ale ferestrelor fac
să te simți într'o atmosferă de tihnă. Pentru
cine are sentimentul naturii, ca Prințul, far-

mecul de căpetenie al Cotrocenilor este par-
cul; plantațiile și îngrijirea lasă de dorit, nu-i
vorbă, dar belșugul de arbori înalți dau um-
bră răcoroasă și minunate priveliști se des-
chid asupra orașului cu turnurile și cupolele
lui. Dacă valea dintre Cotroceni și București
e acoperită de mlaștini, ce exală în fiecare
seară neguri aducătoare de boale, în schimb
te încântă, la lumina strălucitoare a zilei, pri-
veliștea coperișurilor sclipitoare și crucilor de
aur ale bisericilor, cari răsar mărețe din ma-
rea de verdeață.

*

În ziua de 18/30 Iunie, Prințul pleacă la
Târgoviște, capitala și reședința de odinioară
a Țării Românești. Biserica episcopală și unele
ruine amintesc trecutul Românilor; la o ve-
che mănăstire, din apropierea orașului, se pă-
strează, înlăuntrul unei biserici interesante,
craniul lui Mihai Viteazul. — Orașul are o po-
ziție frumusească, dar ruinele și grămezile de
moloz îi dau o înfățișare tristă. Cu toate a-
cestea, generoasa natură a înveselit cununa
dealurilor dimprejur cu vie îmbelșugate și
frunzișul proaspăt al pădurilor acoperă lipsu-
rile orașului, câtă vreme soarele de vară n'a
uscat totul.

Dela Târgoviște, Prințul pleacă la Ploiești, un

oraș înfloritor, cu vre-o 20.000 locuitori. Ora-
șul este așezat pe șesul irtins și n'are nici un
farmec, dar la spatele lui se înălță piscurile
Carpaților, acoperite de zăpadă până în mie-
zul verii. Prin împrejurimi se face o cultură
de vie bogată; însă de cea mai mare importan-
ță pentru înflorirea orașului e împrejurarea că
de aci pornește soseaua națională, care leagă
mai de aproape România cu Ardealul: Această
sosea, deopotrivă de însemnată pentru circu-
lația persoanelor și mărfurilor, duce prin va-
lea Prahovei, peste Predeal și pasul Timișului,
până la Brașov și chiar iarna poate fi practi-
cabilă, pe lângă oarecare îngrijire. Lucrările
soșelei au început de pe vremea războiului
Crimeii și au fost săvârșite repede, cu toate
piedicile întâmpinate, precum prăbușirea unor
terene și podurile de clădit peste numeroase
vâi.

În Ploiești ca și în Târgoviște Prințul Ca-
rol a fost primit cu cel mai sincer entuziasm.

*

În ziua de 29 Iunie/11 Iulie, 1866, Camera
Deputaților a votat în unanimitate Constituția
cea nouă. A doua zi, mare sărbătoare: Prin-
țul avea să jure pe Constituție. Dânsul pleacă
la orele 12 din zi, ca să asiste la Te-Deumul
dela Metropolie.

Dacă, la Aiud, mânați numai de interesele personale, au putut să-l însoțească pe primul ministru Lukács sute și sute de intelectuali din țara întregă (numai deputați vre-o 120), cu atât mai splendid trebuie să fie cortegiul președintelui clubului nostru parlamentar, pentru că pe noi ne chiamă acolo interesele de viață ale neamului!

Să se facă lumină. Sub acest titlu cetim în „Unirea” următoarea notă:

„— Deoarece tot mai mult teren cuprinde acuza perfidă, aruncată de zicarele maghiare, că adecă în chestia înființării noiei Episcopii de Hajdudorogh, nu toți Episcopii noștri și-au făcut datorința, de a protesta în potriva ei, după cum trebuia, și după cum aveam dreptul să așteptăm dela Ei, — cerem din nou și cu toată insistența, ca cei în drept să publice toate actele referitoare la această chestie, spre a se face odată deplină lumină și spre a astupa gura clevetitorilor”.

Constatănd cu plăcere faptul că „Unirea” începe să revie la o înțelegere justă a datoriei ce incumbă Episcopilor noștri, de a ținea în curent obștea păstoriiților lor, cu demersurile ce le fac în numele ei și pentru interese cari o ating în primul rând pe dânsa, ne alăturăm cererii Unirei. Împlinirea acestei cereri o socotim necesară nu numai spre a se astupa gura clevetitorilor ci spre a se liniști sufețele îngrijorate ale poporului, care voeste să știe în ce mâni se află supremele interese ale credinței și ale conservării sale naționale.

Cu aceasta ocazie ținem să afirmăm încă odată convingerea noastră care a fost și este și acuma, că: Protestările Episcopilor noștri ar fi avut mult mai mare răsunet și efect dacă nu s'ar fi făcut în taină și dacă ele ar fi fost la timp sprijinite de mișcarea de protestare a întregului popor român.

Absolutism unghuresc. În numărul mai recent al ziarului nostru am înregistrat și noi știrea despre ucazul dela Salonta. Acum se anunță tot din Salonta, că jandarmeria ia interogator tuturor muncitorilor, cari au iscălit actul prin care se cerea ținerea adunării populare. Muncitorii sunt amenințați că vor fi arestați și că, pe baza cutărui ordin ministerial, autoritățile administrative afirmativ ar avea dreptul să „țină sub pază” elementele „suspecte” pe timpul mișcărilor politice. Așa se vede, însă, că ordinul subprefectului din Salonta — prin care acesta oprește ținerea adunării populare de aci — nu

este a se considera ca prostia unui slujbaş al administrației, ci el este deadreptul prima expresie a unui nou sistem.

Astăzi vine știrea despre un nou caz. Subprefectul din Strigoniu a oprit ținerea adunării populare din localitatea Piszke pe motivul, că „slujbașii chemați să supravegheze adunarea în aceeași zi au fost obligați să ia parte la serbarea națională din Strigoniu, iar fără asistența unei autorități polițienești nu se poate ține nici un fel de adunare”. Iată cum nebunia contelui Tisza se răspândește ca o molimă infectând creerii de altfel înfierbântați ai micilor satrapi numiți subprefecți.

Audiența ministrului Lukács. Alaltăeri a plecat la Viena unde a primit referada secretarului ministerial Francisc Révy. După amiază a conferit cu ministrul Berchtold despre convocarea delegațiilor, cari vor avea loc în 27 Septembrie. În intervalul dintre ambele convorbiri a luat parte la conferențele ministrilor comuni, în cari s'a discutat chestiunea tunurilor pentru artilerie, precum și cea a bugetului. Ieri a călătorit ministrul Lukács la Ischl, iar azi la 11 ore a fost primit în audiență de către M. S. După audiență a luat parte la masa împărătească.

Conferența partidelor sârbești. Marți s'au întrunit în „Otelul Continental” din Budapesta reprezentanții Sârbilor din Ungaria și Croația pentru ca să puie la cale o acțiune comună a tuturor partidelor sârbești pentru restabilirea autonomiei bisericești sârbești. Înainte de amiază încă nu se știa dacă se va putea ține conferența și în cazul că va participa redactorul Iasa Tomici, adversarul partidului liberal sârbesc. Tomici a depus însă mandatul renunțând să participe la conferință. S'a ales apoi un comitet care să redacteze textul unei rezoluțiuni comune. Acest comitet va supune proiectul despre acțiunea ce va trebui întreprinsă, unei adunări populare, la care vor lua parte toți Sârbii, fără deosebire de partid. Lovitura dată de guvernul ungar bisericei sârbești a avut darul să strângă pe toți Sârbii la o acțiune comună împotriva guvernului.

Metamorfoza ministrului Székely. Pe timpul construirii cabinetului Lukács, se știe, ministrul de justiție, Francisc Székely, era cel mai fervent sprijinitor al dreptului electoral democratic. Mai târziu s'a convins însă și d-sa, că e mai bine să fie prietinel și sprijinitorul tiranilor poporului decât să ajute celor ce voesc desrobirea și eliberarea din cătușele sclăviei a milioanele lipsite de drepturi.

pela institutului de fete condus de domnișoarele engieze.

În curtea Metropoliei sunt postate două batalioane de soldați, din infanterie și garda civilă; mai sunt de față toate corporațiile cu steagurile lor.

După Te-Deum, Prințul se duce, în cortegiul solemn, la Camera Deputaților, așezată peste Drum de Metropolie; aclamațiuni furtunoase îl salută și flori, aruncate din tribuna damelor, îl acopăr. Peste tot, la Teatru ori la Soșea, jamele îi arată Prințului o simpatie extraordinară de călduroasă, așa că tânărul și cavalerescul bărbat de-abia își poate păstra numai atitudinea de Prinț față de dânsule.

Președintele Camerei ține o cuvântare, sfârșind cu aceste cuvinte: „Când Aiteta Voastră a-Ți călcat pe pământul țării noastre, a-Ți declarat că aci înainte sunteți Român. Constituționala României Vă răspunde astăzi, că a-Ți deveit pentru ea simbolul însăși naționalității sale.”

Apoi Prințul face jurământul pe Constituție:

„Jur că voi respecta Constituția și legile poporului românesc, voi afirma drepturile sale naționale și voi păstra neatins teritoriul său”.

În ziua de 1/13 Octombrie același an, Prințul întreprinde o excursiune la Curtea de Ar-

De curând, interviuat fiind de către corespondentul ziarului „Neue Freie Presse”, ministrul de justiție a făcut următoarele declarații asupra situației politice:

„...Împlinirea dorinței opoziției că, adecă, ministrul președinte Lukács și cont. St. Tisza să-și dea demisia, ar fi deadreptul o imposibilitate morală. Asta ar însemna desavuarea proprie a partidului guvernamental. Pentru așa ceva nu sunt însă nici un fel de motive.”

„Tot așa nu există motive nici pentru dizolvarea camerei și pentru publicarea de noi alegeri parlamentare. Opinia țării incontestabil e pentru noi. Majoritatea absolută a municipiilor, precum și alegerile recente sunt o dovadă despre simpatia alegătorilor față de noi. Țara cunoaște activitatea coaliției și este deplin trezită. În consecință e de prisos a se mai fura vremea cu experiențe zadarnice”.

Cât de ușor se schimbă oamenii dacă li-o cer asta interesele lor!

Situația politică din Austria.

Viena, 21 August.

Sporesc simptomele cari prevestesc sfârșitul acestui sezon politic mort. Deși consiliul ministerial de ieri s'a ocupat exclusiv cu diferite chestiuni de resort cari nu pot fi amânate cu toate că n'au cine știe ce însemnătate politică, totuși vacanțele politice propriu zise s'au terminat cu această conferință. Împrejurarea că cei mai mulți miniștri au părăsit Viena ca să petreacă încă vre-o două săptămâni în stațiunile climaterice n'are importanță.

Și acuma se susține aproape cu siguranță că delegațiunile nu se vor întruni înainte de ultima săptămână a lunii Septembrie. Discuțiile cari vor avea drept obiect bugetul comun, vor lua dimensiuni considerabile, căci pe deoparte creditele necesare pentru armată și flotă vor fi motivul unor desbateri vehemente, pe de altă parte ultimele tulburări din Balcani vor fi comentate în diferite chipuri.

Amenințările lansate de către partidele opoziționiste din Ungaria că vor zădărnici desbaterile delegațiilor prin obstrucție, întrebuițând eventual și violența, nu sunt privite ca serioase de către cercurile politice din Viena.

Relativ la situația politică din parlament

Neputându-și organiza, până acuma, Curtea Sa, Prințul a năstrat deocamdată vechea Curte a Domnitorului Cuza, cu toate ale ei. Astfel întrebuițează și echipajul din acele zile, purtat de patru frumoși cai albi. Când Prințul Carol iese cu echipajul, călăresc alături, după un vechiu obicei, doi ofițeri de ordonanță; un aghiotant șade lângă Dânsul; în fruntea și în urma echipajului merge câte o ceată de cavaleriști: chiar dacă Prințul are de făcut numai cinci minute, până la Teatru, escorta greoaie nu poate lipsi. — Gândul Prințului e să desființeze cât de curând asemenea datini semiorientale și să iasă, la ocazii obișnuite, în trăsură cu doi cai, întovărășit numai de aghiotantul său.

În poarta Metropoliei, o clădire veche și fără de nici un aspect, îl primește pe Prinț, ca și în ziua sosirii, venerabilul Metropolitan Nifon, cu alba lui barbă.

Simpatiile politice ale acestui prea înalt demnitar bisericesc, ca și ale unei părți din cler, inclină spre Rusia; dar preoțimea a încetat să joace un rol hotărâtor. Mai înainte Metropolitanul era și președintele Adunării Naționale. — Cu ritul ortodox Prințul s'a obișnuit foarte bine, pentru că în fiecare Duminică vizitează câte o biserică românească, deși a rămas credincios propriei Sale confesiuni catolice. În fiecare dimineață asistă la serviciul divin catolic, fie în biserica parohiei, fie în ca-

ges, plecând din Târgoviște, pe la ceasurile opt dimineata, pe valea Dâmboviței în sus; peste munți duce un drum greu dar extrem de pitoresc, deschizând largi priveliști asupra lanțului Carpaților și trecând prin sate frumoșele, cu case gospodărești, bine îngrijite, cari nu se pot nici pe departe asemăna tristelor așezări ale țaranilor de baltă. După o călătorie de patru ceasuri, cu trăsura, Prințul ajunge la Câmpulung, un orașel frumos, în mijlocul munților, unde i se făcea nouului Domn o primire însuflețită; seara banchet și iluminatie.

A doua zi, des de dimineată Prințul pleacă mai departe. Drumul cel mai rău care duce peste munți la Curtea de Argeș, a devenit și mai anevoios, din pricina unor ploii torențiale. Doisprezece cai sunt înhămați la trăsura princiară și de abia e străbătut drumul în șase ceasuri. Pe la amiază Prințul ajunge la tână călătoriei Sale: pe malul Argeșului, cu adevărat departe de lume, zace un mărgăritar al arhitecturii, biserica episcopală a Curtii de Argeș. Ea a fost zidită la 1518 de cuviosul Domn Neagoe Basarab; stilul e bizantin, dar bielsugul fermecătoarelor detalii arată și influențele altor stiluri, îndeosebi influențe arabe. Din nenorocire, clădirea măreață se află în cea mai proastă stare; interiorul l-a distrus focul; un turn a fost lovit de trăsnet și o parte din ziduri s'au prăbușit de cutremur. Se spune că focul l-ar fi pus, pe la începutul anilor șizeci, în-

omnește încă o nesiguranță totală, este sigur că actualul cabinet va face totul ca să-și sigure poziția pe vreme mai îndelungată. Ca un fel de manifestare pentru neschimbata compoziție a ministerului, și ca o demonstrație împotriva unei eventuale remanieri a fost vizita corporativă pe care au făcut-o membrii cabinetului după 18 August, cu ocazia serviciului divin pentru M. S. împăratul, în domul sfântului Ștefan, ministrului președinte Stürgh care petrece în localitatea Kaltenbutgeben lângă Viena.

Passul acesta a fost privit ca o manifestare de solidaritate care și-a ajuns scopul, deși caracterul ei nepolitic a fost accentuat de mai multe ori, făcând oarecare impresie pretutindeni unde existau speranțe personale pentru o remanieră a cabinetului Stürgh...

...Ministrul de externe, contele Berchtold, a făcut o mare bucurie presei mondiale și în special celei austriace, care în decursul verei acesteia nu mai găsea subiecte pentru articole de fond, prin demersul său relativ la chestiunea balcanică. Propunerea ministerului nostru de externe de a iniția o discuție, o conversație relativă la ultimele evenimente din Balcani, n'are de sigur acea importanța care i se atribuie acuma. De oarecare interes este numai faptul în care a fost primit de către celelalte state demersul contelui Berchtold.

Se poate constata că primirea aceasta a fost în general destul de amicală și de simpatică, deși se observă simptomele unei neîncrederi și se fac unele comentarii nu prea măgulitoare. Aceasta nu se poate rectifica, deoarece acțiunea contelui Berchtold este cât se poate de inofensivă și nu oferă nici un motiv de îngrijorare. Contele Berchtold nu dorește o intervenție, ci numai o conversație, care este doară mai mult decât modestă. Ministrului nostru de externe i se atribuie în străinătate în adevăr mai multă șiretenie, de cum o are în realitate, presupunând că Austria ar fi în stare să tulbure status quo în Balcani, ceea ce-i însă absolut imposibil.

Austriacus.

Episcopul de atunci, pentruca reședința episcopală să fie strămutată din această pușcietate a munților la Pitești, treizeci și cinci de kilometri depărtare de aci. Din fericire, frumosul monument este pe de-a-ntregul clădit din piatră, așa că au ars numai podoabele de lemn ale interiorului. Din bogatele decoruri de aur și culori ale desemnurilor și arhitecturilor fin ciselate, se mai găsesc de-abia mici urme pe unele locuri apărute ale pereților; ploile și viscoalele, cari bântue largă vale a Argeșului, au șters pe cele mai multe; numai formele s'au păstrat în piatră sură de vremuri.

Orășelul Curtea de Argeș — trei kilometri departe de biserică (3000 locuitori) — era, în veacul al treisprezecelea, reședință domnească. Ruinele bisericii catolice de demult, clădită pentru soția catolică a unuiu dintre primii Voevozi, domină orașul, pe când altă biserică veche, deasemenea interesantă, ce s'ar fi zidit pe vremea lui Radu Negru (1244—1264), se mai ține destul de bine.

Locul însuș are o situație drăguță în largă vale a zgomotosului Argeș, fiind înconjurat, până departe, de munții pitorești; acuma este și poetică înfățișarea lui, din pricina multelor costume frumoase ale țărânilor care s'a strâns cu mii; îndeosebi femeilor le place să-și poarte haine în bogate culori vii și strălucitoare.

Alegerea dela Marghita.

— A treia scrisoare. —

Marghita, 21 August.

Candidatul partidului muncii Madarassy, în lipsa altui candidat, a fost ales luni, în 19 l. c., cu aclamațiune, în fața alor 1500—2000 alegători, parte covârșitoare Români.

După consensuarea oficioasă, publicată de foile maghiare, au fost prezenți, după comune, următorul număr de alegători români: Almaș și Săldăbagiu 150; Ciutelec, Bojeiu și Spurcani 95; Abram, Cohan, Satul lui Barb și Chirbiș 132; Clet și Gheta 47; Cuzap, Varviz și Borâmlăca 100; Petriu 26; Popești și Voivozi 90; Suplac 8; Suiugă, Dida, Itiu și Dijer 200; Chișlaz, Sânlazar și Chiraeu 128; Abrămuț și Făncica 40; Cenălaș 18; Vașad 30; Derna de sus 100; Tria 110 și Dernașoara 200. Așadară în total: 1474 alegători români. Din circa 2000 alegători au fost prin urmare de față $\frac{3}{4}$ Români.

Și guvernul nu voiește a-și da seama de marele noroc, ce-l are cu Români. În cercul nostru e sigur, că numai alegătorii români îl susțin și prin urmare afirmarea noastră din întâia corespondență, că alegerea de deputat în cercul electoral Marghita depinde numai dela ținuta Românilor, e pe deplin confirmată chiar și cu acest prilej. Să-și dea prin urmare Români importanța, pe care o au la alegere și să uzeze în mod rațional de ea!

Dar alegerea prezentă e binevenită pentru a releva unele adevăruri și a-le accentua din nou pe cele relevate deja.

Să le luăm în șir cronologic:

— Presa maghiară din Orade a luat notă de ambele corespondențe ale noastre. Cu deosebire cea dintâi i-a scos din sărite pe șovinști. Cum cutează fiu de valah, să le turbure apele în cercul Marghita? Cum își poate lua cineva îndrăzneala să lumineze din punctul de vedere românesc trista situație din acest cerc? Și dă-i pe nerăsuflăte și'n gura mare, că așa și pe dincolo, ca nu cumva să prindă curaj popii și dascălii valahi și să lase guvernul în tină.

Dar nu suntem de geaba gintă latină! Nu ne schimbăm noi părerile de azi pe mâine. Și cum am îndrăzni să întorcem spatele draguțului de guvern!? Români s'au purtat brav. N'au dat de minciună presa guvernamentală.

Acceas presă a încercat să ia apărarea bietului vicar Mangra, dar fără succes — căci sunt și ei cu toții cât de mult s'a compromis fostul „intransigent extremist valah” care azi face plocoane, puțin luate în seamă, celor mari și celor mici.

— Deși candidat opozițional n'a fost și deși Români deocamdată nu pot face nimic, partidul muncii s'a temut până'n ultimul moment. Deja de Vineri, 16 l. c., au intrat în Marghita: un batalion de infanteriști, un escodron de husari, apoi 70 jandarmi pedestri, și 20 călări, ca să terorizeze lumea. Alegerea a costat cel puțin 40 mii coroane, fără spețele soldaților etc.

Ce-ar fi fost însă, dacă era contracandidat și dacă Români se purtau românește, dacă datoriile lor nu s'ar fi pus numai la gazetă, ci ar fi săpate în inima și sufletul fiecăruia!? De altfel, temându-se și de umbre, i-au intrigat neșpus chiar și cele două corespondențe. Proprietorele ar fi zis, că se va îngriji el de autorul lor. Să ne dea însă voie d. protopretor să simțim și noi așa cum ne cade bine și să ținem și noi la legea și limba noastră, ca tot omul de omenie. Căci nu dorim a fi oameni netrebniți, batjocurindu-ne neamul!

Vrem să fim oameni de cinste și vrednici de respectul altuia și prin urmare datori suntem să ne adorăm limba, neamul și legea. Asta vom face-o totdeauna, în credința, că și dânsul numai astfel ne va respecta.

Iată noi îi spunem: îndată ce nu va ținea la limba și neamul său, înaintea noastră nu va mai fi om întreg și nu va mai avea respectul nostru.

Iar astăzi, în veacul al 20-lea, așteptăm ca fiecăruia să i-se măsoare cu aceeași măsură.

Prea ar fi bucuroși omneșilor, ca Români de aici să-i susție, în inconștiența lor; să fie

lovii și batjocuriți, tratați ca vitele în tot timpul — iar la așgeri învândați cu palincă și câteva coroane, ca toate să ineargă bine. Oare o asemenea situație congruează cu veacul prezent? Ori doară Bilhorul are asemenea privilegiu pentru toate timpurile?

Va fi doară timpul să se scuture și zdrobească jugul iobăgiei sufletesti și'n nefericitul Bilhor!

— Cine se știe cinsti pe sine însuși, va fi cinstit și de alții. Cine se batjocurește însă el însuși să nu aștepte cinste din partea altora.

Așa și Români din jurul Marghitei. Să tacă și să sufere, să înghită în sec — până se lasă să fie purtați ca o turmă de necuvântătoare din partea celorce le vreau peirea. Puterea e în mâna lor și nu trebuie decât o înțelegere a lucrurilor, puțină judecată limpede, ca să se facă stăpâni pe soarta lor, cinstiți și respectați de ceice azi își bat joc de ei.

De n'ar fi alcoolului și oamenii fără suflet diriguitorii acestui popor, ușor ar putea fi mântuiți. Astfel însă va trebui muncit mult și stăruitor și cu foarte puțin rezultat. Cine va fi însă capabil de o asemenea muncă și cine se va angaja s'o înceapă și s'o ducă la sfârșit?

Cine, cine — când cei asupriți n'arată nici o tendință de-a scăpa de greu și de năcaz, când în ei prea puțin e deșteptată conștiința de om!? Cât va trebui muncit până va vorbi din ei conștiința de Român!

Dureroasă situație! Oare cât va mai ținea neutilosul blestem, de-a fi slugi și sprijin de bună voie, ori de frică celor mai nesățioși dușmani ai noștri!? Când se va ridica de pe noi, Doamne, acest înfricoșat blestem!?

Ar trebui să facă preoții rugăciuni în fiecare zi, să fim scăpați de această groaznică nefericire!

C.

Cursurile de vară din Vălenii-de-Munte.

(Continuare).

București, 6 August v. 1912.

Cursul dlui prof. V. Pârvan: Civilizații italiice. Lectia VIII.

Prima renaștere. — Nouile idei se manifestară de-o-potrivă de activ, de energie în toate direcțiile. În politică *Frideric II*, în literatură *Dante*, în biserică *Sf. Francisco*, în artă *Gioto*, provoacă mișcarea cunoscută sub numele de renaștere. Formalismul sec în care căzuse biserică, arta, organizația feudală, toată această îmbătrânire a organismului uman a fost schimbată la început mai ales de *Sf. Francisco*, care înțelegea că prin frăție să aducă iubirea și unire între oameni. *Sf. Francisco* urmăse în toate preceptele lui *Christos*. Pe la 1360 pi se arată cum acest propoveditor pleca pentru a răspândi noua învățătură creștină.

Multă vreme ori ce manifestare era împiedecată de preceptele bisericii, înțelese în mod pedant căutarea suferinței. Deci era spiritul robot formei, un act de distrugere a ori cărei progres. Forma trebuie să fie numai haina unei manifestări. *Sf. Francisco* spune că Dumnezeu ne-a lăsat o sumă de lucruri frumoase, de cari trebuie să ne bucurăm și să le împărțim, liberând astfel de mentalitatea medievală spiritul antic, și transformându-l în spirit modern dă *renașterea*.

În Toscana, în ținutul în care trăise *Sf. Francisco*, în Florența, Pisa, se manifestează prima întruclupare în faptă a doctrinei lui *Sf. Francisco*. Două opere au influențat mentalitatea italiană și omenească în genere: opera lui *Dante* — pe care îl ridicase din mijlocul semenilor lui — și a tovarășului său *Gioto*, care manifesta aceeași idei prin reprezentarea vietii *Sf. Francisco* prin pictură.

În sfârșitul veacului XIII, după aceea anarhie cumplită de după moartea lui *Frideric*, spiritele se liniștesc prin decăderea feudalității și ridicarea comunelor; și acelas lucru îl găsim pretutindeni, în Italia, Franța, etc. Caracteristica civilizației italiene în sfârșitul evului mediu constă în anumite idei predominante. O înfățișare mai mult de caracter economic și apoi de caracter cultural-clasic.

În instituturile de cultură născute în Bolona, Paris și Oxford, în cele mai mari universități, se prelucra ideile noi. Aceeași reacție împotriva formalismului clerical. În bibliotecile din mănăstiri s'au găsit cărți din care se poate cunoaște lupta dintre ideile noi și cele vechi. Urmașii lui *Petrarca* vin paralel cu acei ai lui *Gioto* și *Dante*, și caută urme ale antichității. Astfel se face acel proces capital prin inspirația dela cei vechi. În toate părțile arta nordică e dată la o parte, venind elementele artei în legătură cu noile forme.

Religia era chemată ca să dea nota nouă. Se lucraseră mult în activitatea materială a clădirilor bisericăse. Spiritul nou procedă dinlăuntru în afară. Pentru întâia dată se aduse și aci nevoia prelucrării ideii în manifestarea ei concretă. Era adusă pentru prima oară *compoziția* în artă.

La *Gioto* găsim o simplitate caracteristică, o întrebuintare fără perspectivă a scenarului, întrebuintează o mare parte din concepția bizantină. Prin mijloacele cele mai simple se redă ideea capitală pe care *Gioto* vrea s'o reprezinte. În palatul comunal din Veneția găsim chipul prietenului său *Dante*. *Gioto* e urmat de o sumă de alți mari sculptori, pictori și arhitecți. În literatură de *Petrarca* și *Bocaccio*. Prin ei se creiază principii rentabile în aceste toate direcțiuni. Ceea ce s'a numit *renaștere* nu e decât o evoluție lentă a geniului italian prin reînvierea genului antic.

Pictura a fost cea dintâi care s'a manifestat în forme mai populare. Pictorii înțeleg să spiritualizeze forma bizantină. Se naște o tendință de a glorifica pe Atotputernicul în cele mai frumoase opere.

În valea „Il Mugello” se adunau copiii timpului și vorbeau cu călugării. Cei mai deștepți erau duși la școală, învățați apoi pictura, pentru preamărirea lui Dumnezeu. Veneau la Florența, unde erau ca ucenici în ateliere de pictură și sculptură. După ce deveneau calfe, se călugăreau și erau chemați în diferite localități pentru a satisface cererile. *Angelo* a fost chemat de Papa *Nicolo V* la Roma ca să picteze, și el aduse și pe alții, ca ajutoare. Se dădea astfel o înfățișare mutară întregii mișcări artistice.

Figurile din picturile bisericăse se înseninează, se dă posibilitatea unei interpretări cât de liniștite, de simbolice. Ei dau în pictură o frumusețe visată pentru chipurile îngerești, dau întregii lor picturi un caracter idealist. *Iadul* lui *Angelico* ne reprezintă chiar pe demonica figură frumoașă. Avem capod'opere de finețe ca la *Filipo Lipi*, o desăvârșită armonie a culorilor.

În pictura antică nu se păstrase aproape nimic. Nu se poate spune același lucru și despre sculptură. Se descoperă „*Laocoon*” și „*Apollo de Belvedere*”. La școala antichității se formează primii meșteri ai *primei renașteri*. Se vede la ei un devotament până la sacrificiu. *Ghiberti* lucrează câte 20 de ani la fiecare poartă a unei clădiri din Veneția. Sunt două porți de bronz, fără descoperire de subiecte nouă, ci luate din Biblie. Nu e o simplă artă, un gest, care să nu fie gândit și privit în legătură cu ideea capitală se stăpânește acolo. În însăși armonia liniilor, cari nu pot fi întâmplătoare, găsim o răbdare și o devotare până la sacrificiu, manifestată în toate operile lor, dând dovadă că ei nu înțeleg a imita, ci a da viață din viața lor, prin mijloace antice. *Renașterea* dă astfel un element de valoare, pe care antichitatea nu îl are, prin valorificarea și varietatea înfinită pe care numai natura o are.

La sculptură găsim pe *Donatello*, ce împodobește stratele cântăreților din Florența, pe *Luca dela Robia*, care își ia niște copii cari cântă în cor, pe când *Donatello* luase câțiva îngerași cari se jucau foarte nevinovați. Totuși cunoaștem pe îngerii lui *Pharmae*; dar avem în afară de această redare a adevărului pus și elementul de deosebită frumusețe, elementul capital urmărit de artist, găsim elementul de desăvârșită armonie de linii, chipuri, spre ideea pe care artistul a indicat-o transcendent. *Donatello* e mai însemnat. El e sculptorul caracteristic primei renașteri, după cum e *M. Angelo* acela al *renașterii*.

În arhitectură *ogira* fusese caracteristică și pentru Italia. Tendința caracteristică este acumă treptat neglijată și înlocuită cu forme serioase. Avem o întoarcere la arcapa, coloana, trănicia romană. Artele plastice nu sunt elemente pe cari

să le desparți cum vrei. O artă e în funcțiune de altă artă. Fiecare clădire îndeplinește funcțiunea de operă sculpturală în marea masă. Nu se poate deslipi pictura și sculptura renașterii de arhitectură.

Astfel avem valori cu totul noi în scara înțelegerii intelectualizate a legăturii dintre om și divinitate. Nici un palat din renaștere nu poate fi asemănat cu una din clădirile din antichitate, însă.

Lecția IX. Renașterea. — Era în mentalitatea tuturor acelor mari creatori acel devotament de adorare a divinității. S'a dat însă cu acest prilej posibilitatea de a spune toți ce aveau pe suflet, fără să fi fost înăpădiți de ceva.

Sunt două principii scoase printr'un fel de resumat al istoriei. Au trecut veacuri întregi și în imperiul roman nu s'a creat mai nimic, dar s'a învățat foarte mult. A fost un fel de cultură vegetativă, fără caracter nou. Deosebirea dintre epocile de civilizație vegetativă și creatoare o constatăm în acele timpuri. Închinat spre inerție, când însă prin anume elemente de epidemie culturală sunt desfășurate toate acele energii cari încercaseră a-și desvălui personalitatea, spiritul se prezintă în această frământare ca un element de stăpânire, de organizare a tuturor forțelor în vederea unui ideal. Reacția prin cruciade provoacă în încercarea de revenire la ritmul energic al vieții, în care spiritul să aibă întreg trecutul în favoarea sa. În această devoțiune generală în care se afundaseră, în această copilărească unire, *Dante* și *Gioto* nu fac decât să readucă spiritele prin groaza nenorocirilor omenesti la o organizație sistematică.

Artistul nu discută ce face și gânditorul e încă robul formației lui sufletești. Deslănțuirea acestor forțe în primul avânt a creat acea eflorescență artistică, sau copilărească încercare de adorare a lui Dumnezeu în acel „Dom” al Florenței. Dar cei ce s'au dezvoltat mai târziu, folosindu-se de libertate, au avut puțință să reflecteze asupra împrejurărilor în cari ei au lucrat prin generalizarea principiilor filosofice, prin acest început raționalist, atunci acțiunea deșteaptă în *prima renaștere*, dă rezultate cu totul deosebite de cele din adevărata *renaștere*.

Al doilea principiu este, că valoarea personalității creatoare nu e hotărâtă de mediul social ce-i dă materialul de lucru; personalitatea originală prelucra toate elementele existente.

Impresia la *Leonardo da Vinci* a aceea a unui psiholog adânc, pătrunzător, și redarea întregii bogății constă în ceea ce el vrea să reprezinte. E perfecționarea psihologică către care tinde. Vedem la el suferința chinuitoare a creatorului.

La *Michel Angelo* avem o mișcare violentă, o frământare de tipuri, un fel de accente stranii în manifestarea vieții omenesti în animalitate. O plăcere de a reprezenta armonia trupească în afară de calitățile ei sufletești. Un gest arată o însușire de lucruri, de creație sau distrugere e în „*Ehoda*”. Înfațișarea de energie supra umană; singura artă care gândește în eternitate, arhitectura. La *M. Angelo*, preocuparea nu e aceea de a da o expresie unei idei. Găsim acea opacitate a spiritului pe care o aflăm și în arta clasică. El e școlarul lui *Donatello*, la care găsim însă o anumită grație. Peste satisfacerea nevoilor absolute ale spiritului religios, el pune personalitatea lui rășboinică. Învățând tehnica și luând materialul din jurul lui, a dat o operă cu totul deosebită de a celorlalți. Ideea la dânsul nu se naște dintr'o nevoie.

Rafael e ca un răsărit de soare într'un ținut de câmp, o lumină uniformă, o deosebită liniște a naturii. O seninătate cerească; găsim la el adunări imense de oameni, o înțelegere desăvârșită a valorilor artistice, coloritice, găsim atâtă încântare în această pătrundere tehnică, găsim acea desfășurarea de liniște, de încântare și mulțumire sufletească, o formă inimitabilă.

Trei oameni trăind unul lângă altul, cunoscându-se, dar urindu-se, admirând opera lui *Rafaelo* — cel mai iubit artist al Italiei din toate timpurile — avem pe *Leonardo* în veșnica căutare a zîmbetului lui Ioan, a *Mona Lisei*, în toată opera lui omul idealist în forma cea mai completă; între ei stă la mijloc figura chinuită, necălită pe sine și pe toți, pe care îl preocupă soarta nenorocită a Florenței lui, pe care îl preocupă ideea de a învinge lumea din jurul său, care prin activitatea lui universală, alături de omul vieții externe aveau pe *M. Angelo*.

Toți trei fac și artă păgână. Distrugerea disciplinei generalizate, îndreptarea tuturora spre propriile lor personalități, în acest mers general al exagerării treptate a valorii individului, în încercarea de a se mai ridica prin forme externe la măreția acelor cari nu plecaseră dela formă, în toate acestea constă *decadența*.

Traian Dumitru Șoimu.

Coaliția contra României.

— O întreită înțelegere balcanică. —

S'a anunțat pentru a se desminti și apoi a se reconfirma sub o formă mai vagă că s'a încheiat un acord defensiv între Bulgaria și Serbia, care va fi urmat de un acord analog între Bulgaria și Grecia.

Desmintirea spunea că aceste presupuse acorduri sunt în realitate relațiile normale dintre statele respective, relații ceva mai cordiale astăzi decât altă dată; reconfirmarea mărturisirea că e vorba numai de o tentativă pronunțată de apropiere, care există de multă vreme între statele menționate.

Ca întotdeauna, în asemenea împrejurări, adevărul a rămas în umbră, lăsând să se facă jocul aparentelor, să se statornicească o impresie nedefinită, care oscilează între posibil și probabil, între îndoială și încredere.

De fapt nu poți să te oprești pe pragul certitudinii, deoarece nu-i întâia oară că se anunță un acord bulgaro-greco-sârb și, până acum, totul a demonstrat că acest acord e ipotetic.

Dar de astădată se petrec în Balcani evenimente cari dau cu totul altă consistență aserțiunii încheerii recente a unui asemenea acord. E mai ales formula „acord defensiv”, care îi dă un aer de probabilitate, căci e foarte natural ca statele balcanice să se gândească la o coaliție de apărare contra dușmanului sau dușmanilor eventuali, mai cu seamă că diplomația focoașă bulgară știe să creeze primejdii chiar acolo unde nu există.

Prin urmare, putem fără prea mult risc să oprim la ideea că între Bulgaria, Serbia și Grecia s'a stabilit sau se va stabili dela un moment la altul o înțelegere de apărare reciprocă contra unor atacuri eventuale.

Dar imediat se considerăm ca întemeiată această alianță, se naște dela sine întrebarea, contra cui au să se apere Bulgaria, Serbia și Grecia? Care e dușmanul lor comun, așa de puternic, că ele trebuie să-și unească forțele pentru a sta în defensivă?

Priceperea exactă a situației acestor trei țări arată că, în realitate, nimeni nu le amenință, nimeni nu se gândește să le atace. Ele n'au dușmani sau au de aceia cari de abea binevoesc să le arunce o privire ironică și pentru cari dânsule constituie o pradă prea ușoară.

Nici nu începe îndoială că dânsule au conștiința precisă a acestui adevăr.

În acest caz, însă, care e sensul acordului defensiv? Concluzia care se impune este că formula e voluntar falsă, că ea reprezintă de fapt tocmai contrariul ei, că acordul e în realitate ofensiv. Numai în acest caz se explică alianța, dacă ea are un caracter curat politic, și atunci nu e greu de văzut contra cui e îndreptată.

E limpede: contra Turciei și contra României; direct contra Turciei, prin repercusiune contra României.

Contra Turciei pentru motivele prea cunoscute, cari fac din Macedonia un centru de ambițiuni greco-sârbo-bulgare și un focar de rivalități cari nu vor înceta decât odată cu împărțirea provinciei între naționalitățile competitori, împărțire, de altfel, himerică.

Contra României pentru că Bulgaria și Grecia ne sunt adversarii tradiționali, pentru că se presupune că o convenție leagă interesele României de ale Turciei și că armata română va da concurs celei turcești, pentru că în sfârșit, România ia proporțiile unui stat principal în Orient și amenință să întunece gloria și prestigiul slavismului și elenismului în Balcani.

Vanitatea greco-bulgară crede că printr'o coalițiune a slavilor și grecilor se va poduce ruina Turciei și slăbirea României.

Iată unde duce, în mod logic, ipoteza existenței unui acord bulgaro-sârbo-grec. De altfel, chiar dacă el nu există sub formă de act scris, există în mod tacit și trebuie să-l considerăm ca având caracter ofensiv și în raport cu animozitățile contra Turciei și României.

Rolul nostru e dela sine indicat: să stăm într'o defensivă vigilență și să nu ezităm a răspunde la dezinvoltura greco-bulgară printr'o atitudine identică.

I. S.

Scrisoare din Londra.

Vacanța parlamentului. — Asupra industriei din Ungaria. — Situația din Turcia și presa engleză. — O propunere pentru călătoriile pe Atlantic. — Casino-ul din Sinaia.

18 August.

Parlamentul și-a închis porțile, luându-și vacanță până la Octombrie. În astă vreme deputații se prezintă în fața alegătorilor, făcând expuneri asupra situației în genere; și așa interesul politic nu scade: ceea ce nu se spune în parlament, se aduce sub formă de discuție liberă în presa zilnică. O chestie care preocupă mai mult e Home Rule-ul. Bună parte din locuitorii provinciei Ulster, se opun din răspuțeri proiectului de guvernare de sine a Irlandei, voind să rămâie strâns alipiți Angliei, așa cum se află astăzi. Această atitudine vine și din interese locale, și din vechi dușmănie religioase, cari fierb încă în sânul populației de acolo, dar nu mai puțin vine și din propaganda conservatorilor. În loc să caute a liniști lucrurile și a găsi o cale de împăcare — și în cazul cel mai rău un fel de compromis — între naționalistii irlandezi și unioniști, conservatorii au ațâțat și mai mult pe unii împotriva altora. Din gura șefului conservatorilor s'au auzit cuvinte aspre, neampănite, îndemnând direct la revoltă. Această purtare a lui Bonar Lan a fost criticată și în parlament; iar în gazetele de zi, sub titlul: „Apelul Torilor la forță” apare o energetică scrisoare a lui Churchill, în care spusele lui Bonar Lan sunt caracterizate de „nebușești și păcătoase” și cu totul nepotrivite cu tradiția și felul englezesc. Aleg tot scrisoare partea referitoare la punctul din urmă și care poate fi mai interesantă pentru noi:

„A fost de mult mândria și gloria poporului englez că reușește să-și reguleze cele mai aprinse dispute și lupte dintre partide fără vre-una din grozavele catastrofe de vărsare de sânge și ruină, pe cari le-au încercat atâtea din statele continentale. Ne-am mândrit de această superioritate a noastră asupra străinilor.

Ceva respect pentru legile pe cari noi le-am făcut.

Ceva putere răbdătoare să le schimbăm când noi vom.

Astea au fost caracteristicile naționale, de cari ne-am mândrit, și pe cari se întemeiază progresul și puterea acestor insule.

Ultimul număr din revista: „Chamber of Commerce Journal” publică conferința dlui Arthur Yolland, profesor la universitatea din Budapesta — conferință ținută la Camera de comerț din Londra, tratând despre „Progresul industriei ungare”. După ce arată măsurile ce s'au luat spre a întemeia o industrie proprie și a scăpa de concurența Austriei; după ce caută să explice împrejurările care au pricinuit, și în timpul din urmă au sporit în chip considerabil emigrările în America, autorul adaugă la sfârșit:

„Capitaliștii străni ce și-ar plasa capitalul în așezarea de noi și esențiale întreprinderi industriale în Ungaria, n'ar fi numai asigurați de sprijinul guvernului unguresc și de piețe gata în țara însăși, dar vor fi în stare să facă din Ungaria o bază de operație pentru câștigarea piețelor din statele balcanice.

Criza din Turcia n'a produs cine știe ce alarmă în presa engleză. Mai toate foile au publicat articole serioase, în care se discută situația în le-

gătură cu politica generală din Europa — prietenii și dușmăniile dintre state, eliminând pentru moment teama vre-unei complicații. Vorbind de împrejurările grele din Turcia, în trei rânduri — acum în umă și în articol de fond, marele ziar „Times” dă știrea unei înțelegeri sârbo-bulgare la care ar fi să se alipească și Grecia.

În urma catastrofei „Titanic”-ului s'au făcut numeroase propuneri cu privire la călătoriile pe Oceanul Atlantic. Între acestea e și una pe care o face acum profesorul Moore, șeful oficiului meteorologie din Washington. Iată ce spune profesorul Moore:

În partea de nord a Oceanului Atlantic, atât la răsărit cât și la apus, să se organizeze un serviciu de vase prevăzute cu telegrafie fără fir, cari să observe și să însemneze zi de zi toate schimbările atmosferice. Observațiile să fie transmise la Paris, Londra și Washington; din studierea și companarea lor se va putea câștiga oare-care prevedere și siguranță în ce privește călătoria pe Ocean.

Pe când trimit aceste scrisori din Londra, am avut totdeauna grija să nu scap nimic din ceea ce spun ziarele engleze serioase cu privire la români și la lucrurile românești. Așa că nu pot trece sub tăcere nici chestia casino-ului din Sinaia. Această mare binefacere, pentru care — cum spune d. Iorga în „Neamul Românesc”: „datorim cu toții, nația întreagă, o mare recunoștință domnilor civilisatori, cari de departe au venit să aducă în barbaria noastră, neexpertă încă în măsuri, binefacerea culturală a „bulelor” americane și europene”, a avut un răsunet și în presa engleză. Numeroase gazete, ca „Daily News”, „Reynolds' Weekly Newspaper”, „Yorkshire Evening Post”, „Standard”, toate au avut să spue ceva despre casino-ul nostru. Revista „Near East” adaugă încă și o explicație, foarte măgulitoare, se înțelege:

„Bogătașul român e un jucător născut, și-i e mult mai bine să-și piardă banii în țară decât la Monte Carlo, Nizza, ori Ain-les-Bains”. După aceste rânduri, ar fi de dorit ca fiecare oraș al nostru să-și aibă casino-ul cu ruleta. Nu ne îndoim că — precum avem legea încurajării naționale, se va găsi un ministru, care să aducă înaintea camerei și o lege de încurajare a ruletei naționale. Un asemenea ministru, în vechia vorbă parlamentară: va binemerita dela națiune.

D. Larungu.

Două tribunale.

— Corespondență ocazională. —

Sibiu, August.

E vorba de un proces, care s'a petrecut zilele aceste înaintea curții cu jurați din Sibiu. O poveste veche, care de câte ori se rinoiește îți scormonește în suflet sentimente de revoltă înăbușită în contra nedreptăților omenești:

Adevărul tărit în fața justiției!

Iată-l blând, bun, cu suflet cinstit și resmenat, cu mâinile încrucișate pe piept, pe... banca ucuzătorilor.

Din ochii lui o schintee tainică revarsă raze luminoase. E sufletul curat în care se reoglindează simțul de dreptate și umanitate, călăuzit de dragostea de neam și liniștea datoriei împlinite cu conștiință. În jurul lui strălucește aureola de mândrie a unui nume cinstit, pe care prejudeții josnice nu pot să-l atingă...

Și aci, în fața idealului măreț — la o distanță sufletească ca cea a cerului de pământ, a luminei de infern — figura întunecată a adversarului îmbrăcat în haina minciunii și a perfidiei omenești, se deslușește ca o umbră de nenoroc, menită să pângărească cele mai sfinte așezăminte sufletești, să prăbușească în prăpastie tot ce altii cu sudoare edifică la baza morală a omenirii.

Dar iată Adevărul i-a zărit prin perdeaua sufletului monstruos și a avut curajul să-l înfierze după faptele sale.

Povestea e următoarea:

Intr'un sat la „margine”, un dascăl rătăcit dela o școală confesională gr. or. română, de ani de zile nu-și mai poate potoli setea de răzbunare

pentru o dascăliță căzută la alegere înainte cu câțiva ani. Urmează și mai departe a terfeli prin arătări de tot soiul cari de cari mai neadevurate și mai calomnioase, pe la ministru și toate forurile ce-i stau la îndemână, insultând în chipul cel mai murdar chiar și pe cel mai înalt for bisericesc al nostru, cu o cutezanță ne mai pomenită.

Înainte cu doi ani a făcut o arătare adresată ministrului, în care, între alte calomnii mai mari și mai mărunte, îi anunță primejdia ce amenință statul maghiar din împrejurarea că colegul său învățător al doilea — ales aci de popor în contra voinței denunțantului — a declamat cu ocaziunea unei întruniri o poezie „agitatorică” — „Graiu neamului” — pe care el auzindu-o i s'a întors rîznea pe dos de indignațiune și era cât p'aci să-l lovească dambiana în sentimentele lui de „patriot”.

Avea convingerea că numai în chipul acesta se poate insinua dlui ministru și revizoratului școlar.

A mobilizat întreg aparatul administrativ școlar: Înaltul ministru de culte, comisiunea administrativă, revizorat școlar etc. Au urmat anchete, debateri, ascultare de martori.

Ca de obicei din astfel de încercături, ne-am ales cu sistarea ajutorului de stat, votat în suma de 900 cor. pe an.

Doi ani de zile învățătorul denunțat pentru „agitațiune contra statului”, care pe lângă că e unul dintre cei mai buni și harnici învățători, mai e și om liniștit, departe de a face rebelii, a servit fără să-și primească plata, avizat fiind la sprijinul unor inimi creștinești.

La ordinul părintesc al veneratului Consistor, dat în repetite rânduri în impul din urmă, biserica noastră săracă avea să-i plătească leafa câștigată cu destulă muncă și sudoare.

Protopopul nostru, care de ani de zile își bate capul cum să abată pe păcătos dela calea rătăcirii, de-o parte pătruns de simțul de umanitate pentru învățătorul nevinovat, care trebuia negreșit ajutat din starea lui lipsită în care l'a aruncat invidia și răutatea colegului dușmănos, pe de altă îngrijorat de soarta bisericii sărace, adusă în grea situație materială, i-a zis cam următoarele: „Vezi ce ne-ai făcut dta? — Ai atentat mișelește la existența acestui om nevinovat! Aceea ce ai făcut dta este o adevărată... ticăloșie!”

A fost izbucnirea momentană a unui sentiment de revoltă sufletească, în contra unei nelegiuiri comise de subalternul său pătmaș fără nici un scrupul și fără nici o muștrare de conștiință.

A fost de ajuns. Asta-i... vătămare de „oncari”. De grabă la un avocat de jidan și hai — la tribunal!

Lucrurile puteau trece mai neted, luându-se în considerare dreptul de moralizare al unui șef față de un subaltern.

Dar nu — stai — căci acuzatul era... Dr. Ioan Lupăș! Asta-i asta.

Mare vorbă.

Pe punct de vedere politic trebuia să pună chestia jidanul apărător.

„Nu ticăloșia a comis clientul meu, ci și-a împlinit o datorie către stat, prin faptul că a arătat pe colegul său „agitator”.

Și s'a salvat patria.

Dr. Ioan Lupăș a fost amendat cu 100 cor.

Cine este acuzatorul — mă întrebați!

Nu începe pe o pagină cu un Dr. Lupăș! Și totuși pentru orientarea publicului — mai ales „mărginean” care-l cunoaște de mult ce plătește, țin să-l numesc, deși condeiul meu nu-l poate scrie fără să-l înfierze cu dispreț: E adversarul adevărului. E faimosul Ion Pataki — din nenorocire dascăl în Săcel.

Acum ce crede acest rătăcit!

Oai sentința tribunalului l'a spălat în ochii lumii cinstite?... Nici acci ce i-au adus-o nu o cred...

Noi cunoaștem în chestii de aceste un tribunal mai înalt și acela e: al opiniei publice românești! Acesta e forul nostru suprem la care apelăm și a cărui sentință se rostogolește: În numele neamului: „Blăstăm și dispreț trădătorului!” răsună din milioanele de suflete.

Se va mai găsi oare român de omenie care să mai stea de vorbă cu astfel de nefericiți!

Asemenea blasfemii sunt numai o nenorocire

pentru catedrele noastre, de unde în loc de morală răspândesc venin otrăvitor pentru sufletele generațiunii tinere care are să formeze viitorul nostru și cari în dascălul lor privesc un model de imitat.

Toată nădejdea noastră se îndreaptă spre veneratul consistor, unde în timpul din urmă credincioșii bisericii noastre au înaintat acuză în contra acestui pătimăș. Sunt multe la răvaș pe cari nu le suferă hârția unui ziar public.

Iar Tu iubitul nostru protopop, fii mândru că ai apărut o cauză dreaptă! Noi toți suntem cu Tine! Pedepșa Ta e a noastră a tuturor celor ce Te înțelegem și cu dragoste și venerațiune ne îndreptăm spre Tine pentru neperitoarele servicii și sacrificii ce aduci pe altarul neamului nostru.

A. P.

Pentru frații rămași pe drumuri peritori de foame.

Glasul de desnădejde al fraților noștri inundați, a găsit răsunetul ce se cuvine în masa vecinic gata la jertfă a publicului nostru român.

Toate sufletele nobile, toate inimile simțitoare se grăbesc a-și trimite obolul lor mântuitor, pentru că nicio dată cauză mai demnă de jertfă nu a solicitat dărnicia cuiva.

Este în joc existența a mii de frați de ai noștri, care pier de foame și de lipsă de adăpost.

Semnaland pilda generoșilor donatori de până acuma, rugăm toată suflarea românească de pretutindeni să-i imiteze, pentru că este nevoie de ajutorul tuturor spre a se acoperi marele gol, lăsat de cumplitul dezastru.

Fără de o asemenea pildă de solidaritate zadarnică va rămânea speranța noastră de a contribui la ușurarea soartei lor.

Facem deci încă odată apel la toți românii și la toți oamenii de inimă; rugăm săracii și bogății să ne trimită obolul, scăpând din ghiarele morții atâtea zeci de mii de suflete capabile de a munci și de a desvolta energia națională.

Sumele se primesc la adm. „Românul” Zrinyi utca Nr. 1. Arad — Ungaria.

La administrația ziarului nostru au mai intrat următoarele contribuții:

Transport	9311.97
Colecta dlui protopop Ariton M. Popa, Szászrégen, dela credincioși	9.30
Gheorghe H. Vleja, Sósmező	2.—
Dr. Petru Penția, adv., Panciova	10.—
Dr. Emanoil Doctor, Viena	20.—
Dr. Cupareșcu, Viena	20.—
Alexandru, Pecican, Arad, pentru nefericitii din Ardeal 10.—, pentru nefericiții din Bănat 10	20.—
Gheorghe Cismașiu I. Nic. Pecica-rom.	2.—
Colecta fieratului Alexandru Pop, Cernești dela poporeni	43.32
N. Purcărea, București	5.—
„Codreana” inst. de credit, Băsești pentru nef. din Ardeal 50.—, pentru nef. din Bănat 50.—	100.—
Dimitriu Igrășan, Pecica	1.—
N. N., Sibiu	2.—
Ioan Suciu, proprietar, Felsődetreheim	5.—
Veturia Mărioara Bătușă, Gales	5.—
Colecta Ilia Bălan, comerciant, Uj-Ozora, dela mai mulți	5.70
Saveta Bogdan, Vașoaia	10.—
Zinovie Hulber Vașoaia	2.—
Nicolae Oprea, Vașoaia	1.—
Rusalin Oprea	1.—
Colecta Viorica Goia din Sohodol și Victoria Sumi din Câmpeni	26.48
Total	9602.77

Cronică externă.

Pacea și chestia Orientului. S'a spus acum două luni, că războiul italo-turc se va termina printr'o conferință internațională. Dintr'o surșă care pare inspirată, se afirmă că toate puterile cari au luat parte la congresul din Berlin recunosc necesitatea unui nou congres, pentru a pune capăt războiului italo-turc, a regula viitoarea soartă a insulelor Egeice și de asemenea pentru a reda oarecare stabilitate statului quo în Orient. Se mai precizează că obiectul discuțiilor principale ale congresului internațional care se prepară va fi mai mult urmările convulsivilor interne ale Turciei decât pacea italo-turcă.

Insuflete, zice-se, de o egală voință pentru a regula pe multă vreme chestia orientului și a asigura liniștea necesară în această parte a lumii, Puterile ar fi de acord să orînduiască definitiv problema de politică internă otomană, pentru a căror deslegare se făcuse credit tinerei Turcii: problema Albaniei, a Macedoniei a Cretei (care astăzi se confundă cu aceea a insulelor ocupate de Italia).

*

O importantă intrevvedere la Sinaia. Că starea de lucruri în Balcani este destul de gravă, reiese și din următoarea știre pe care o căpătăm dela un personaj apropiat de anturajul palatului regal român.

Ni se spune anume, că vizita principelui moștenitor de tron Izedin la Sinaia este în legătură cu oarecare evenimente ce se așteaptă. Se mai afirmă, că în timpul vizitei principelui Izedin la Sinaia, va fi oaspe al M. Sale regelui Carol și contele Berchtold, ministru de externe austro-ungar, care va sosi Sâmbătă dimineața la Predeal. La frontieră i se va pune la dispoziție un vagon-salon până la Sinaia.

Asupra vizitei Bucureștilor nu e încă nimic stabilit. E probabil însă, că oaspele regelui Carol se va duce în automobil să viziteze instalațiunile petrolifere din Câmpina.

Criza din Turcia.

Arad, 22 August.

Știrile sosite din Turcia ne pun stările din Albania într'o vedere mai optimistă. Albanezii cari până acum au primit cu un fel de neîncredere promisiunile guvernului de a le împlini dorințele, la insistarea și asigurarea fruntașilor lor s'au reslățit pe la vetrele lor. Aceasta ar însemna o stămpărare a poporului albanez, dar cu toate aceste pericolul încă nu e deplin înlăturat și se poate încă întâmpla că mișcarea albanezilor să aibă un sfârșit sângerous. Vre-o 15.000 de albanezi n'au voit să urmeze provocării de a părăsi orașul Üsküb, deși consiliul a hotărât, că chestia albaneză o consideră de rezolvită și pe toți albanezii, cari nu vor voi a se întoarce la vetrele lor îi va trata ca pe bandiți. Terminul de întoarcere e pres pe ziua de azi și zilele apropiate vor arăta, că oare guvernul nu va fi constrâns să recurgă din nou la forța armată pentru restabilirea ordinii în Albania.

Guvernul otoman celtecum trebuie acum să și îndrepte întreagă atenția spre graniță, unde Muntenegrii pășesc tot mai îndrăzneț și mai provocător față cu Turcia. Dar față cu acea-

stă atitudine războinică a Muntenegrinilor Puterile Europei, de sigur, vor afla remediul pentru a împedeca conturbarea statului quo în Balcani, simțind cu toate că pacea în Balcani e o necesitate pentru liniștea Europei, ce au arătat și prin aderarea lor la schimbul de idei propus de contele Berchtold.

Hotărârea consiliului de miniștri.

Constantinopol. — Se vestește, că consiliul de miniștri a hotărât, că chestia albaneză o consideră de rezolvită. Pe acei albanezi, cari nu vor voi a se întoarce la vetrele lor, îi va considera de bandiți. Până mâne dimineața e pus terminul ultim de plecare, după trecerea terminului miliția va ataca bulevardele arnăuților.

Retragerea Albanezilor.

Üsküb. — Fruntașii albanezi au primit la 35.000 de puști, la 60.000 vor fi așezate în arsenale. Ei au promis, că până în a patra zi a serbătoarei Bajram vor fi în liniște, dar până atunci guvernul e îndatorat să realizeze toate promisiunile făcute. Albanezii la plecare au dat la vre-o mie de impușcături.

Salonic. — Hassan bey și-a dat toată silința să-i înduplece pe arnăuți a părăsi Üsküb-ul, ce i-a și succes, dar Isa Boletniac, Riza Bey și Bejram Zur au rămas cu bandele lor în număr de vre-o 15.000 în oraș. Situația e foarte îngrijorătoare, pentru că arnăuții rămași se dau la excese astfel încât consiliul statelor străine s'au văzut constrânși a protesta înaintea autorităților și a cere apărarea supușilor lor! Locuitorii încep să părăsească orașul deoarece e teamă, că în orice moment vor izbucni tulburări. Orașul e incunjurat cu miliție.

Un congres al junilor turci.

Constantinopol. — Conducătorii comitetului june-turc au convocat pe cele 27 comitete provinciale ale sale pe 15 Ramazan la un congres june-turc în Constantinopol.

Constantinopol. — Ministrul de justiție Hilmi Pașa a demisionat.

Conflictul cu Muntenegru.

Cetinje. — Din sursă oficială se anunță: Grănițerii turci înainte de a sosi în ajutor celor din Berana au incendiat turnurile de pază, ca să nu ajungă pe mâna răsculaților. Masacrul în districtul Berana continuă. Teritoriul grănițerec muntenegrin e plin cu refugiați și răniți. Aci s'a ținut ieri o adunare de protestare împotriva crudeliăților turcești. S'a primit o rezoluție, în care guvernul este provocat a declara război Turciei.

O conferință diplomatică internațională.

Praga. — „Narodni Listi” primește din Petersburg știrea că, în urma acțiunii contelui Berchtold se va convoca o conferință diplomatică internațională, care se va ține în Nizza.

Aviz!

Abonații cari trimit orice fel de corespondențe, mandate poștale, etc. sunt rugați să binevoiască a scrie și nrul de pe fașie. Prin aceasta înlesnesc munca administrației.

Rétay și Benedek

intreprindere industrială de artă bisericască, sculptare de amvoane, altare și statui, — aurire și decorare de biserici.

Budapest, IV., Váczi-utca 95. (saját ház).

În atelierul nostru se execută: altare amvoane presbiterii, bănci, rame pentru icoane și tot ce este necesar la înpodobirea bisericilor. — Odăjdii, prapore, petire, candelabre, sfeșnice, etc. etc. — Altare vechi se auresc și se renovează. — Liferează statui sfinte, icoane, cruci lucrate artistic, pe lângă prețurile cele mai ieftine.

CRONICA ȘCOLARĂ

Mulțămită publică.

La susținerea „Cantinei școlare” din Oravița-montană, au contribuit în anul școlar 1911/12 următorii binefăcători:

Institutul de credit și economii „Oraviciana” 140 cor.; Dr. Petru Cornean, adv. 42 cor.; fericita în Domnul văd. Hermina Dr. Maniu 40 cor.; Dr. Liviu Cigărean, adv. 25 cor.; Dr. Ioan Nedelcu, adv. 21 cor.; Dr. Ioan Fometescu, medic și Lazar Cucu, argăsitor câte 14 cor.; Dr. Nicolae Hubian, adv. 12 cor.; văd. Ana Dr. Anca 11 cor.; Helene de Urmanezv n. Pavlovici, Hie Trăilă, adv. de bancă și Dr. Mihail Gropșian câte 10 cor.; Vasile Alexandru, argăsitor, Dimitrie Boitor, arhitect, Dimitrie Beserdian, comerciant, Rudolf Cucu, cărnătar, Dimitrie Gropșan oficiant, Nicolae Hașca, pictor, Constantin Lazar, comerciant, Stefan Muia, argăsitor, Ioan Neda, brutar, Petru Popovici, not. în p., Nicolae Pocrean, comerciant, Iuliu Pocrean, cojocar, Alexa Perian, croitor, Ioan Purgariu, căldărar, Dr. Petru Stoina, adv. I. E. Tieranu, librar, văd. Iuliana Treicu și Iustin Velcean, comerciant câte 7 cor.; studentele Elena și Stefania Lipovan, văd. Melania Onae și George Taleșcu, contabil, 6 coroane; Petru Jumanca, argăsitor, 4 cor. 60 fil.; Fr. Tismonar, călțunar, 4 cor.; Vasile Nicolici, căldărar 3 cor.; Antoniu Lazar, măcelar, 2 cor. 80 fil.; George Tepeșean, student, 2 cor.; Anuța Turcu și Iosif Crenian, penzionar, câte 1 cor. **Suma 517 cor. 40 fil.**

Lemnele de foc s'au cumpărat din banii bisericeii. Controlul asupra mâncărilor l-au făcut cu mult zel zi de zi, Doamna văd. Ana Dr. Anca și adeseori Doamna Mileva Dr. Gropșian făcând mare bucurie copiilor, cu merle dăruite pentru odihna sufletului răposatei d-sale fiice Mărioara. Incassarea taxelor lunare, a făcut-o și în anul acesta, episcopul Ioan Pătășan.

Notez cu plăcere că „Cantinei” noastre i se dă tot mai multă atențiune și a fost vizitată de mai mulți domni, doamne și domnișoare din loc, între cari chiar și străini de legea noastră, precum și de unii preoți și învățători din prejur, cari totți, n'au avut decât cuvinte de laudă față de această instituție a noastră, iar străinii au început a ne lauda și a se îndemna prin foile lor localnice, ca să ne imiteze.

Sprrijinitorilor acestei instituții humanitare, plată să le fie la ceriuri, iar eu îi rog, să primească în numele copiilor beneficiați, călduroase mulțămiri și să binevoiască a sprrijini și în viitor, cantina noastră școlară.

Oravița, montană, în 18 August 1912.

George Lipovan, inv. cond. cantinei.

INFORMAȚIUNI

Arad, 22 August n. 1912.

Consistor plenar în Arad.

Arad, 22 August.

Azi la orele 10 a. m. s'a ținut ședința plenară a consistorului român din Arad. A presidat P. S. Sa părintele Episcop diecezan Ioan I. Papp. De față au fost asesorii: A. Hamsea, Dr. T. Botiș, Dr. Nic. Oncu, C. Lazar, Dr. G. Popa, P. Truția, Vasile Beleş, Sava Raicu, Nic. Crășmariu, Petru Ionaș, I. Moldovan, Dr. C. Iancu, Dem. Muscan, Adam Groza, Ax. Secula, Mih. Lucuța, Dr. N. Oprean, A. Călnicean, Florian Roxin, Tr. Vășian, Fabr. Manoilă, Dr. Gh. Ciuhandu, Gh. Popovici, Gh. Purcariu, Mih. Păcățian și secretarul consistorial Vasile Goldiș.

Înainte de toate au depus jurământul oficial asesorii Dr. Cornel Iancu și Axente Secula. Consistorul apoi în ordinea de zi a ordonat publicarea concursului pentru postul de protopresbiter în Buteni. Protoper al tractului Chișineu a fost numit cu totalitate voturilor d. Dr. Dimitrie Barbu, paroh în Pecica-română, care în sinodul electoral a întrunit 44 voturi, câtă vreme d. Petru Marșieu paroh în Socodor a întrunit 11 voturi, iar d. Alexiu Popovici paroh în Bichiș 3.

De revizor școlar în dieceza Aradului a fost

instituit d. Romul Frateș, directorul școlilor populare românești din Brașov, un distins bărbat de școală.

Casierul consistorial d. Gheorgh. Purcariu a fost trecut la pensiuie, iar în locul lui s'a ales casier consistorial d. Demetriu Muscan paroh în Nădab.

În aceeași ședință consistorială s'a constatat, că comunele politice în contradicție cu legile în vigoare ale Statului aruncă asupra credincioșilor noștri dări pentru susținerea școlilor comunale, cu toate că dânsii cu multe și mari jertfe materiale susțin școlile lor confesionale. Consistorul la începutul acestui an a făcut remonstrațiune în cauza aceasta la guvern, dar fără rezultat. **Guvernul admite cu susținătorii școlilor confesionale românești să fie cu adevărat spoliți și jefuiți în interesul școlilor comunale, fără naționalitate și fără Dumnezeu.** Consistorul acum a hotărât să înainteze afacerea la congresul național-bisericesc.

După ședință, la masă, domniile asesori au fost oaspeții părintelui Episcop.

Rap.

Vlaicu la Ibașfalău.

Nu s'au potolit bine patimile scormonite în urma faptului, că intelectualii din Ibașfalău au căutat să lumineze și să trezească conștiința națională în popor, și iată o nouă veste îmbucurătoare ca fulgerul a străbătut văile Târnăvene, căci zilele trecute se răspândește vestea, că iubitul nostru „Aurel Vlaicu” va sbura și la Ibașfalău.

Rânduri, rânduri de oameni veneau sfii-cioși și se interesau, că oare să fie adevărată, această veste sau e numai un product al fantaziei.

Azi însă plini de mândrie putem anunța, că intelectualii din Ibașfalău conștii fiind de chemarea lor, au și rugat pe domnul Vlaicu să vină cu pasărea sa măiastră în Septembrie n.

Eroul dela Aspern, va veni și pe Valea Târnavelor ca să arate în primul rând popoului nostru și apoi străinilor conlocuitori de ce sunt capabili fiii unui neam urgisit și oropsit.

Pe locurile acelea unde răsună codrul de doina pribegiei a plugarilor români, în 1. Septembrie va răsuna cântecul de bucurie al unui neam ce se trezește.

Eroii, cari și-au vărsat sângele lor pentru un Mihai Viteazul și Petru Rareș vor odihni liniștiți în mormintele lor — pângărite de mâni străine — când vor auzi zumbetul motorului, care anunță triumful geniului românesc.

Lozincă tuturor, va trebui să fie „la Ibașfalău”, să vedem mândria și fala neamului românesc.

Pentru succesul moral și material al sborului, s'a și început o propagandă intensivă.

Acum e și rândul preoților și al învățătorilor să se valideze ca buni români, și să conlucre și ei din răspuneri pentru reușita sborului.

Concertul artistei Dora V. Lepa. — Ni-se scrie: Constatăm cu multă bucurie și satisfacție, că publicul românesc din Lipova și jur manifestă un interes deosebit față de evenimentul artistic care va avea loc în 15 (28) August a. e. (Adorm. Născ. de Dumnezeu) în Lipova, când publicul românesc va avea fericitul prilej să admire frumsețea și să se desăteze în dulceața cântecilor românești pe cari le va reda cu o admirabilă artă distinsă noastră artistă d-șoara *Dora V. Lepa*, eminenta elevă a conservatorului de muzică și artă dramatică din București. Cu acest prilej își vor da concursul și apreciațiunea noastră pianistă *Eleonora Luca* și reuniunea română de cântări „Doina” din Lipova sub

conducerea dibaciului ei dirigent inv. *Iulia Putici*.

Bogatul program al acestui concert este următorul:

1. a) Motto.
 - b) „Pribegul”, de Flechtenmacher, cor exec. de reuniunea „Doina”.
 2. Aria „Pajulin” din opera „Hugenoții, de G. Mayerbeer, solo cântat de d-șoara Dora V. Lepa, soprână legeră.
 3. „Danse — Espagnole”, de Moskovsky, exec. la pian de d-șoara Eleonora Luca.
 4. Aria „Rossinei” din opera „Barbiero de Sevilla”, solo cântat de d-șoara Dora V. Lepa.
 5. „Doină doinită”, de Vorobchievici, cor exec. de reuniunea „Doina”.
 6. a) „Doina Oltului”, de Vasiliu;
 - b) „Doina Cucului”, de dna M. Herescu;
 - c) „Ochii albaștri's drăgălași”, de E. Caudella;
 - d) „Spune mândro-adevărat”, de T. Bre-dicean, și
 - e) „Mândruță de demult”, de G. Dima, solo cântate de d-șoara Dora V. Lepa.
- „Farmacistul”, comedie într'un act și „Domnul și dna Popescu”, jucate de cătră o grupă de intelectuali din Lipova.

Din parte-ne îndemnăm publicul românesc să ia parte în număr cât se poate de numeros la frumoasa serbare românească din Lipova, manifestând astfel dragostea și iubirea față de arta românească și răsplătind ostenețele unei distinse artiste, fiica acestor plaiuri.

Membrii fundatori al bisericii ort. române din Vârșet s'a înscris cu suma de 500 cor. d. Simion Luca preot în Iladia.

Alegere de învățătoare în Pecica. Ni-se scrie: Duminecă a avut loc alegerea de învățătoare în Pecica. A fost aleasă cu multă însușire d-șoara Mărioara Iudricău, fosta învățătoare în Belint, originară din Arad. Sincere felicitări.

Bugetul anului viitor. Vineri cu prilejul consiliului de miniștri ministrul de finanțe I. Teleszky a prezentat proiectul bugetului anului viitor. Consiliul miniștri a primit fără schimbări proiectul acesta.

Alegeri de deputați parlamentari. Ni-se scrie: Duminecă cu prilejul alegerii de deputat în cercul electoral Băcstóváros, în locul rămas vacant prin moartea lui D. Gromon, a fost ales guvernamentalul Dr. Ioan Evetovics cu 1727 voturi majoritate față de opoziționalul Dr. Costa Hadji, care a primit numai 288 voturi. În cercul Mărgita a fost ales în unanimitate, fără contracandidat, guvernamentalul Gabor Madarasz, secretar de stat. Unii dintre preoții români s'au purtat foarte scandalos.

Manevrele regale din Ungaria. În comitatul nostru se urmează cu mult zor pregătirile pentru marile manevre regale. Arhiducele Leopold Salvator, șeful artileriei, petrece în comuna Balint, unde urmărește cu mult interes decursul manevrelor. Arhiducele de dimineața până seara petrece pe câmpul de manevre. Tovăraș nedespărțit al A. Sale este ajutorul său colonelul Eisner. În 24 August n. Arhiducele va părăsi localitatea Balint. Suntem informați, că posta militară va fi instituită în 30 August. Din partea direcțiunii poștale din Oradea-mare au sosit la Seghedin Tr. Siket directorul poștelor și consilierul I. Keledy. Se va îniișta și o nouă rețea poștală între Budapesta și Seghedin apoi între Seghedin și Mezőhegyes precum și numeroase linii secundare.

O mare parte a acestor manevre va avea loc în jurul Aradului. Pentru instruirea despărțământului telefonic a sosit despărțământul Marconi al reg. de telegrafie din Korneuburg, care va petrece (trei săptămâni în Arad. Mâine va sosi în Arad ștab-ul brigăzei reg. 46 de honvezi, iar în 24 va sosi întregă brigada.

Manevrele regale, se știe, sunt conduse de către A. Sa arhiducele moștenitor Francisc Ferdinand. Din partea României va lua parte d. general Averescu, șeful statului major român.

Pentru aeroplanul Ardealului. Ni-se scrie: Colecta întreprinsă în Sibiu pentru aeroplanul Vlaicu Nr. 3 prin părintele Nicolae Ivan, deși lipsesc încă foarte multe persoane mai de seamă, — a avut până aci rezultat satisfăcător. S'au subscris și plătit 800 cor., cari s'au depus la bancă. Sperăm un rezultat de cel puțin 2000 cor., — deoarece băncile de aici, încă n'au subscris.

Congresul studențesc. Cu privire la congresul studențesc, comitetul organizator face cunoscut că până acum s'au primit aderări din centrele universitare de peste hotare și din țară.

La acest congres pot lua parte atât licențiații — foștii studenți — cari mai păstrează amintirea vremii pe când erau în facultate; cât și absolvenții de licee și seminarii — viitori studenți. Cei ce vreau să participe trebuie neapărat să înainteze taxa de 2 lei pe adresa dlui Emil Diaconescu com. Mănăstireni (Gara Dângeni) Iud. Botoșani, până la 15 August. Altfel nu li se vor expedia couponul de reducere pe C. F. R., cartea de legitimație și programul congresului și nu vor putea beneficia de celelalte avantajii.

În Craiova s'a alcătuit un comitet de studenți care va aranja găzduirea studenților congresiști, care va fi gratuită la școli precum și în ce privește masa, pentru a nu avea nici o neplăcere oaspeții din zilele de 26—30 August. Un alt comitet are atribuția de a aranja serbările ce se vor da cu acest prilej cum și excursiunea, asupra căreia în curând vom putea da amănunte mai precise.

În curând vor începe a fi expediate legitimațiile pentru toți acei cari s'au înscris.

Oaspeți din România în Maramurăș. Ni-se scrie: În zilele aceste Maramurășul a avut oaspeți rari, pe dnii G. T. Kirileanu, bibliotecarul curții regale române și poetul Gh. Vâlsan, profesor în T.-Jiu. Dâșii fac studii de folklor și etnografie. Au cules material frumos și au luat multe fotografii caracteristice pentru Maramurăș. Nădăjdindu-mă, că d. Vâlsan le va publica cât de curând într'o broșură, pentru ca să admire și alții frumsețile naturale ale Maramurășului.

Manuale românești oprite. Monitorul oficial al ministerului instrucțiunii publice următoarea listă a manualelor românești oprite pentru motive „naționale” ungurești: „Istoria Ungariei”, ed. 3. de Vasile Goldiș. Ediția primă a fost oprită în 1899. „Constituția patriei” de Ioan F. Negruțiu. „Carte de cetire” de I. Popescu, P. Span și C. Popescu „Istoria Ungariei”, ed. 7. de Iuliu Vuia.

Câți locuitori are România? După ultimele date statistice populația probabilă a României este astăzi de 7.250.000 locuitori.

Un ziar german despre aviatorul Vlaicu. Ziarul „Werschtzer Gebirgsbote” din Vârșet, comitatul Timiș, publică un articol foarte elogios la adresa aviatorului nostru A. Vlaicu despre care spune că aparține „titanilor științei, eroilor spiritului cari sfidând moartea contribuie la progresul omenirii”.

Lipsă de farmaciști în România. Un cetitor zelos al ziarului nostru ne roagă să indemnăm pe tinerii bacalaureați dela noi să se dedice carierei de farmaciști în România. Arta farmaceutică din România trece printr'o criză acută, neavând urmași decât câteva fete, care, mai mult silite de împrejurări, au îmbrățișat această carieră așa de bine răsplătită.

Procesul naționalizării acestui ram de comerț a început înainte de 30 de ani când o pleiadă de ardeleni a trecut în România dedicându-se carierei de farmacist. Ei sunt aproape unicii Români adevărați care se ocupă cu farmacia.

Dela un timp încoace însă guvernele românești s'au purtat foarte vitreg față de farmaciști. Aceștia văzând că n'au succesori naturali, adică Români, care să aibă răbdarea și iubirea necesară pentru această carieră înnoasă, văd cu groază că și acest ram de negoț are să treacă în mâinile străinilor. Această stare tristă este ilustrată prin faptul că în 300 farmacii publice se află numai 10 elevi, încolo numai fete fără nici o pregătire.

Din Ardeal s'a dat îndrumarea pentru curcerea și naționalizarea artei acesteia în România, iar opera aceasta de naționalizare,

condusă cu mult succes de neuitatul B. Baiulescu trebuie sprijinită într'un mod efectiv. Grație îndrumării și inițiativei lui Baiulescu se află în România vr'o 20 de proprietari de farmacie.

Indemnăm și noi pe tinerii noștri ca să se dedice cu toată încrederea acestei cariere oneste și umane, care este pentru un om harnic și conștiincios o adevărată sursă de bogăție. Cine voințe să capete informații despre farmaciștii români din România, precum și adresele lor, să comande dela orice librărie din regat „Almanahul unui farmacist” de Aurel Scurtu.

Pentru amănunte să se adreseze fiecare dlui Nicolae Jaja, farmacist în Brăila, str. regală 89.

D. locot.-colonel Dr. Gheorghe Crăiniceanu, vestitul oculist și director al asilului de orbi din București a sosit și va petrece până la 1 Septembrie în Oravița. Aviz doritorilor d'al consulta.

Pățania unui scriitor modest. Un scriitor povestește, că pe când se afla într'o localitate balneară, un necunoscut îl plictisea cu felurite titlaturi ca: maestru, geniu, nemuritor, etc. Plictisit, scriitorul rugă pe necunoscut să-l scutească de atâta cinste. Necunoscutul supărat îi ripostează:

— Dar bine păcătosule, cum vrei să-ți spun când nu ești nici baron, nici conte și nici măcar locotenent?

Instiințare. Rugărilor de primire pe a. șc. 1912/13 în internatul gr.-or. rom. diecezan din Beins, trebuie înaintate rectorului până cel mult la 11 (24) August.

Rugărilor vor fi instruite cu: a) testimoniu școlar, b) certificat medical.

Elevii internatului din anul trecut nu sunt scutiți de a reculege, cum nici acei, cari și-au înaintat rugărilor către consistorul din Oradea pentru a fi primiți gratuit în internat.

Taxa de întreținere este de 420 cor.

Informații detaliate sunt publicate în organul „Biserica și Școala.”

Prelat român patron al unor serbări sportive ungurești. Între patonii serbărilor sportive ungurești de ziua stului Ștefan în Budapesta pe insula Margareta găsim și pe I. P. S. Sa mitropolitul român *Ioan Mețianu*. Serbările s'au dat în favoarea sanatorului pentru copii „Sofia”.

Cetim aceasta în programele tipărite cu aceasta ocaziune, — cetim și iarăși ne întristăm.

Comitetul central al despărțământului XXV Murăș-Ludoș al Asociației a hotărât ținerea unor prelegeri populare în frunțașă comună românească *Cicudul-de-Câmpie* în 1 Septembrie n. după amiază la orele 2, cu următorul program: Deschiderea adunării, prin delegatul Dr. Mihail Moldovan, avocat. Despre Asociație și despre legea comunală, de Dr. Mih. Moldovan, avocat. Despre însemnătatea scrisului și cetitului (în legătură cu școala), de Octavian Popa preot în Săcalul de Câmpie. Despre muncă, harnicie și crutare, de Silviu Hațegan, preot în Cicudul de Câmpie. Închiderea adunării prin delegatul Dr. Mih. Moldovan. Când aduc la cunoștința tuturor aceste prelegeri populare, cu care ocaziune se va ținea și obișnuita petrecere de vară a tinerimei române din Cicudul de Câmpie și jur, invit și pe calea aceasta cu drag pe toți doritorii de înaintarea și cultura scumpului nostru popor la acest izvor de luminare. *Dr. Mihail Moldovan*, avocat, delegatul comitetului despărțământului XXV Murăș-Ludoș.

Adunări de-ale despărțământelor „Astrei.” În 12/25 August a. c. despărțământul Oravița al Astrei își va ține adunarea generală anuală în comuna *Ticvaniul-mic*, iar adunarea generală anuală a despărțământului Agnita al Astrei va avea loc în 15/28 Aug. a. c. în comuna *Șulumberg*. Adunarea generală a desp. XII Alba-lulia al Astrei va avea loc în 28 Aug. n. în biserica gr.-or. din *Ighiu*, iar adunarea desp. Zernești al Astrei va avea loc în 1 Sept. n. a. c. în comuna *Tohanul-nou*.

Pentru victimele procesului Jukics. În Dalmația au început să se facă colecte de bani pentru victimele procesului Jukics, luându-se după exemplul dat de frații lor Croați din America. În

Sebenico, unde s'a inițiat colecta, s'au adunat vr'o câteva mii de coroane. Croații din Bosnia se vor alătura deasemenea acestei acțiuni naționale. Iată un popor stăpânit de cel mai înalt spirit de jertfă!

Măsuri împotriva spionilor din Austro-Ungaria. Autoritățile administrative și comandantii jandarmeriei au primit un ordin confidențial, prin care comandantul corpului 4 de armată le recomandă să ia dispoziții spre a zădărnici orice încercare de spionaj. Comandantul corpului de armată a aflat, că în vederea manevrelor de toamnă ale corpului 4 de armată, mai mulți spioni străini au sosit în comitatele Vesprim și Alba, urmând a studia organizația cavaleriei și funcționarea noilor tunuri, sosite acum de curând. Autoritățile au luat întinse măsuri de prevedere.

Sborul Petersburg-Berlin. Aero-clubul național din Rusia a hotărât ca, încă în toamna aceasta să d spună executarea sborului de reîntoarcere dela Petersburg la Berlin, de către pilotul *Rajow Abrahamovici*, care a sburat dela Berlin la Petersburg, își va continua sborul dela Petersburg la Moscova.

Un metod nou de pungășfe. În Sâmbăta trecută, niște necunoscuți din Cleveland, au dat la iveală o nouă metodă de a pungășfe fără multă bătaie de cap. Au pregătit o sticlă de rachiu cu otrăvă, plecând să întâlnească oameni cu darul uptului ca să le dea să bea din rachiul otrăvit și după ce vor cădea jos să-i pungășească fără să le mai strige „Hands off!”

Sâmbăta toată ziua au cutreerat părți retrase ale orașului, oprind pe unul și pe altul îmbiindu-i cu rachiu, iar care refuza, tăbăreau asupra lui și-l snopeau în bătăi și dacă avea bani la el îi luau fără să-l mai întrebe dacă vrea să-i dea sau nu. Sâmbăta seara ei au oprit în drum pe un anumit Gaszor, care se întorcea cam în doi peri dela salon pe Highland Avenue, dimpreună cu un pretin al lui. Cei doi pungășii l-au rugat ca să bea. Gaszor, ungur de origine, și bețiv de felul lui a găsit invitația bine venită, a prins sticla cu rachiu și a tras una bună. Celălalt care provăzuse că oamenii cu sticla cu rachiu nu sunt oameni buni, l-a părăsit pe Gaszor și și-a pierdut urma. Gaszor după ce a beut a mai mers câțiva pași și apoi a picat jos mort, iar pungășii i-au luat toți banii ce i-a putut afla la el. Dimineața cadavrul a fost aflat de marginea drumului cum picase.

Oameni mai tari de stomac de și au gustat din rachiul celor doi pungășii, n'au murit ci au fost transportați la spital unde au fost puși sub îngrijirea medicală.

Politia orașului e pe urma acestor doi pungășii ciudați, cari precum se vede nu au adoptat o metodă tocmai bună pentru pungășit, căci e cam greu să aștepti pe cineva ca să moară ca să-l poți fura de bani.

x *Adolf Nadler*, fabrică de oroloage pentru turnuri, *Budapesta VIII*, str. Prater 2. O recomandăm în atenția On. public cetitor. Această firmă, după cum suntem informați liferează cele mai perfecte oroloage pentru turnuri, cu preț redus bisericilor și comunelor. Trimite om de specialitate pentru luarea măsurilor necesare pe cheltuiala proprie. Ia garanție pentru oroloagele liferate. Lămuriri și catalog trimite gratuit celor ce se refer la acest anunț din ziarul nostru. Na 42—52)

x A încetat! căderea părului. c. eluia, care întrebunțează renumitul și miraculosul balsam „Venusul” pentru păr al lui dr. Șepețianu. Balsamul acesta ajută creșterea, împiedică căderea părului și încetează total mătreața. de vânzare la *Toth Adorján, drogheria la „Venus”. Lugoj-Lugos*. Tot aci se capătă și renumita cremă „Venus”. T6 130 —30

x **Căștig însemnat** realizează tot românul, care în caz de lipsă își cumpără pian, pianin sau armoniu din **depozitul românesc** al profesorului de muzică **Timotei Popovici** din Sibiu (Nagyszeben), **Strada Cisnădiei 7**, (vis à vis de otelul Impăratul roman), asortat cu instrumente de prima calitate din cele mai bune fabrici. Se admite și plătire în rate.

Nu cumpărați dela străini!

Ultima oră

Audiența primului ministru.

Ischl, 22 August.

Despre audiența aceasta mai primim din Ischl următoarele amănunte:

Primul ministru, Ladislau Lukács, a fost azi la orele 10 primit în audiență specială de către împăratul. Șeful cabinetului ungar a raportat monarhului asupra stărilor politice din Ungaria. E lucru firesc, însă, că în această audiență a fost vorba și de marile complicații externe în perspectivă și cu deosebire chestiunile politice din Balcani. Prin pasul contelui Berchtold monarhia a ajuns în fața grelei probleme de a-și salva influența în Balcani, acum când nu e exclus ca o întâmplare neprevăzută să pornească avalanșa evenimentelor hotărâtoare pentru existența Turciei europene. Dacă diplomația austro-ungară ar da greș în aceste momente, s'ar periclita însăși situația de mare putere a monarhiei. Un lucru tot atât de fatal pentru viitorul ei, ca lucrurile ce se petrec dela reducerea forțelor imperiului otoman.

Slovaci din Ungaria între Slavii din Austria.

Viena, 22 August.

În vederea congresului euharistic care va avea loc în Septemvrie a. c. comitetul aranjator al acestui congres a ținut o consfătuire sub președinția arhiducesei Maria Josefa în scopul stabilirii ordinii în care vor lua parte reprezentanții popoarelor la marea pociune. Canonicele ruteni Rekievici a făcut propunere, că Rutenii din Ungaria și Austria să meargă într-o singură tabără, dovedind astfel că aparțin aceluiași neam. Unii dintre membrii comisiei au fost în contra acestei propuneri însă majoritatea — după vorbirea prințului Lobkovitz — a primit-o totuși. Apoi ordinea procesiunii a fost stabilită așa, că și *Slovacii din Ungaria vor merge în rândul popoarelor slave din Austria.*

CRONICA SOCIALA

Activitatea reun. sodalilor din Sibiu.

Sibiu, 20 August.

Singura societate trainică și cu șanse de viitor pentru meseriași e fără îndoială „Reuniunea sodalilor români”. S'au înființat nu-i vorbă, și alte însoțiri de meseriași, cu alte planuri de muncă și alte idei, dar au fost flori de o zi. Cum au venit de vijeliose, cu puvoiușel de munte, să dărime tot și pe vechile ruini să ridice stindardul noilor idei de organizație ale meseriașilor, așa au dispărut fără să lase nici o urmă. A dărâma e ușor de tot, dar e greu a clădi, și astfel după furtună valurile aceste au dispărut, iar reuniunea sod. români a rămas mai purificată ca în trecut.

Mulți se vor întreba: Dar avem atâtea reuniuni de meseriași și în alte orașe și sate de acestea, cele mai multe, putem zice, zac într-o somnolență soră cu moartea?.... Doar și pe acolo sunt oameni idealști și iubitori de progres....

Napoleon a fost un singur om și sub brațul lui de fier a subjugat o lume. E vorba de conducere. Păstorul răspunde de turmă, iar nu turma de păstor. Și reuniunea sodalilor români din Sibiu avea trista soartă a celorlalte reuniuni dacă providența nu-i dădea de președinte pe un Tordășianu. Acest om atât de ingenios în toate, a ridicat aceasta vatră culturală a meseriașilor la starea înfloritoare de astăzi

E un contrast între reuniunea pribeagă de acum zece ani, când își muta cele câteva scaune și protocoale din casă în casă, și între reuniunea de azi, cari își primește oaspeții în casele proprii în templul cultural al meseriașilor români. Cine ar vrea să aibă cât de cât idee despre foloasele ce le-a adus aceasta reuniune clasei de mijloc, sub actuala conducere, n'are decât să răsfoiască puțin anuarul acestei reuniuni, să vadă fondurile culturale și de binefacere, de cari dispune; sutele de ajutoare date învățăceilor sărmani și calfelor fără lucru; bucuria făcută atâtor nenorociți în preajma sărbătorilor, prin ajutoare bănești și îmbrăcăminte, plasarea multimei de copii de plugari la meserii, prin însăși intervenția președintelui, și altele pentru cari sunt prea restrânse cadrele unui articol de ziar, spre a le însira.

În timpul din urmă conducătorii oficiali ai acestei reuniuni au constatat că propaganda de vară printre meseriași e mult mai necesară și dacă această propagandă ar fi întreruptă ar avea ca urmare înstrăinarea multora de reuniune și dezertarea celor slabi de înger din șirul luptătorilor. — Astfel neobositul președinte al reuniunii, care poartă pe umeri sarcinile consistoriului, ale reuniunii de înmormântare, ale reuniunii de agricultură, plus partea leului la „Reuniunea sodalilor români” îl vezi atât iarna, cât și în mijlocul căldurilor tropicale neclintit acolo, unde îl cheamă datoria, neglijându-și chiar de multe ori și interesele familiare, pentru prosperarea reuniunii. — Pentru acest om, care de pe băncile școlii și până în prezent viața i-a fost o continuă muncă, o continuă activitate pentru binele obștesc s'ar simți nevoia unei recreări trupesti și sufletesti, dar la dânsul farmecul cuvântului, fără faptă n'are nici un rost. Tocmai când alții sacrifică cauza pentru întremarea forțelor istovite, dânsul își continuă activitatea printre meseriași, dând pildă aceluia, cari încă nu cunosc ce este jertfirea de sine pentru binele de aproape.

Multe grupări de meseriași s'au înființat în toamna trecută, multe organizații, și să fim drepti, unele cu planuri serioase de muncă, cari ar fi putut lupta mână în mână cu reuniunea, dar ce folos, căci nici n'au dat căldurile bine, și au și evaporat, ca și când nici n'ar fi fost.

În cursul verii acesteia — ca și în trecut, — corul bisericesc al reuniunii cântă în catedrală, iar ce-a fost mai impunător a fost splendidul maial dat de această reuniune în pădurea Sibiiului.

Pe o dimineață senină de vară, cu fanfara Brăteilor și cu corul mixt al Reuniunii în frunte, urmați de un cortaj imens de membri și participanți, cântând cântări înălțătoare în tot parcursul drumului, — astfel s'a prezentat această serbare, care a durat până seara în dansuri și jocuri.

Sedintele literare continuă ca și în sezonul de iarnă cu un program destul de bogat. Se cam simte lipsa studenților, a pedagogilor și teologilor, cari au fost sufletul, așa zicând al ori cărei mișcări culturale a acestei reuniuni.

Pentru o pregătire mai bună a corului a hotărât președintele în înțelegere cu comitetul, să se urmeze probele de cântări și în cursul verii spre a se iniția mai bine coriștii în tainele atât de complicate ale muzicii. — E o hotărâre demnă de toată lauda. În prima linie, pentru că le dă tinerilor meseriași ocazia de a se întâlni unul cu altul și a cimentă legături noi între ei, apoi aceste întruniri le procură aproape la toți unele clipe senine, pe cari altcumva le-ar căuta involuntar mulți dintre ei prin taverne sau cârciume.

O greșală condamnabilă însă este modul cum se recrutează coriștii la această Reuniune.

Or și cine a intrat odată în Reuniune și s'a făcut membru, apoi îi este impus a participa și la cor. Îl servește organul muzical, sau nu, cântă, sau urlă, asta e tot una: e vorba să fie corist. Și astfel printre multe elemente bune, de cari, fără îndoială, dispune acest cor, îi vezi pe câte unii, cari nu numai că n'au idee de cor, dar le lipsește cu totul vocea, neputând să dea un ton cum se cade, afară de suntele stridente.

O a doua greșală este aceea, că la probe vin doar un număr restrâns de coriști, iar când e vorba de reprezentație, vin cât frunză și

iarbă numai ca să poată profita de intrarea gratuită.

Aceștia pe lângă că nu cunosc notele, apoi nu cunosc nici compoziția și așa să întâmplă de multe ori, că la câte o bucată cântată strângi din dinți, ca după mere pădurețe, cu toată silința ce și-o dau ceilalți.

În privința aceasta ar trebui o reformă generală. În primul rând, numai acei să poată lua parte la cântări, cari în urma esaminării din partea dirigentului corului, sunt găsiți de responsabilii pentru o voce oare-care. A doua: la producțiune să nu se admită decât numai acei coriști, cari au frecventat regulat probele de cântări și cunosc compoziția care figurează în program.

Astfel s'ar putea ajunge la un rezultat cu mult mai satisfăcut, ca până acum. Aici e vorba de calitate iar nu de cantitate. **Argus.**

Invitare la reprezentația teatrală împreună în joc, care se va ține în Brad la 15/28 August 1912 în favorul „fondului pentru completarea gimnaziului gr-or. rom. din Brad”, în grădina hotelului „Coroana”. Începutul precis la 8 ore seara. Prețul de intrare de persoană: Locul I. 2 cor., locul II 1.60 cor., loc de stat 1 cor. NB. Biletele se pot căpăta la librăria „Minerva” și seara la casă. Suprasolviri se primesc cu mulțumită.

Despărțământul „Murăș-Oșorhei” al Astei.

Comitetul despărțământului Murăș-Oșorhei al „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român” invită pe toți membrii și sprijinitorii despărțământului la dauna generală, ce se va ține în 28 August 1912 căl. nou la ora 2 și jumătate după amiază, în biserica gr. or. română din Murăș-St.-Georgiu, cu următoarea ordine de zi:

1. Deschiderea adunării generale.
 2. Raportul general al comitetului asupra lucrării dela adunarea generală din urmă.
 3. Raportul casierului și prezentarea proiectului de budget pe anul viitor.
 4. Raportul bibliotecarului.
 5. Alegerea comisiilor pentru: a) examinarea raportului general; b) censurarea socoților și proiectul de budget; c) examinarea raportului bibliotecarului; d) înscrierea de membri noi.
 6. Prelegere populară.
 7. Raportul comisiilor.
 8. Prezentarea eventualelor propuneri.
 9. Fixarea locului pentru adunarea generală viitoare.
 10. Închiderea adunării generale.
- Nicolae Vulcu,** director.
Dr. Bucur Băra, secretar.

Teatru și petrecere în Lozna mare.

Tinerimea română din Lozna-mare și jur vă invită la serata teatrală și petrecerea de vară ce va avea loc în ziua de sfânta Marie 28 August st. n. 1912, cu ocaziunea sfințirii noii școli confesionale, în sala de învățământ a școlii din Lozna-mare.

Venitul este destinat pentru sporirea bibliotecii populare înființate cu ocaziunea aceasta de dl Cornel Pop.

PROGRAM:

La orele 5 după amiază va ține dl Cornel Pop o prelegere populară în ograda școlii cu subiectul: „Școala, cartea și cultura.”

1. G. Coșbuc: „Noi vrem pământ”, poezie decl. de Cornel Pop.

2. * „Vestitul pantofar”, cuplet cânt. de Gregoriu Pocol.

3. Cornel Pop: „Nașterea Mântuitorului”, piesă teatrală cu cântece colinzi, fluer și frunză.

4. Bogdan P. Hașdeu: „Limba noastră”.

5. * „De-ai fi lele cum ți fala”, terțet.

6. Emulație de fluer și frunză.

7. Dans.

Patroni: Dl Alexiu Pocol de Lozna-mare proprietar de mine de aur, d. Simeon Rusu director de bancă. Comitetul aranjator: Dr. Iosif Boca avocat președinte de onoare, Pachomiu Pop preot, președinte, Dr. Stefan Pocol notar în pensie vicepreședinte, Stefan Szé-

les inv. vicepreședinte, Dr. Dionisiu Pop cand. de adv. secretar, Ioan Szabo casar, Victor Pop std. controlor, Victor Széles absolvent de teologie controlor, Cornel Pop jurist majordom.

ECONOMIE.

Banca noastră generală de asigurare și ieftinirea traiului.

(Continuare și fine.)

Îmbunătățirea vitelor aduce dela sine și după sine îmbunătățirea agriculturii în general. Fără vite bune, ori cât de perfecționate ar și fi mașinile, nu se poate face agricultură bine. Nici chiar cu îngrășăminte artificiale, numai îngrășămintele animalice, dau pe lângă multe substanțe hrănitoare și o bogăție mai mare de bacterii trebuincioase pentru creșterea plantelor etc. Vrem să facem cultivarea îngrijită a pământului și printr'un îngrășământ animalic bogat. Iar îngrășământ animalic bogat, nu putem avea decât dela o bogăție de vite. Iată deci cum toate se înlanțuiesc și cum numai prin însoțiri este cu putință să ridicăm numărul total al vitelor noastre, în care caz vom putea să ne lăsăm cu siguranță în nădejdea, că prețurile cărnii precum și ale laptelui nu se vor mai urca, și că de fapt într'un timp mai scurt sau mai lung nu vom da peste o lipsă de vite cu toate urmările ei păgubitoare pentru economia națională și pentru cea agricolă, care într'un caz de război ar fi foarte dureros simțită, mai cu seamă de armată.

Vitele noastre formând un capital foarte mare, avem datoria nu numai să-l păstrăm, dar să-l și mărim, ieftinindu-ne astfel traiul. Iată de ce am luat ca titlu pentru acest articol, Banca noastră generală de asigurare și ieftinirea traiului.

Banca noastră generală de asigurare, ce să facă în privința vitelor, mă veți întreba, nu-i așa?

Să asigure vitele, prin ceea ce va pune la adăpost pe micul plugar sau crescător de vite, de ori ce nenorocire pricinuită prin moartea sau infirmitatea vitelor lui.

Și de ce tocmai ea?

Iată de ce. Astăzi când chestia asigurării vitelor la noi nu mai este o dorință, ci trebuință grabnică, de care atârnă îmbunătățirea și înmulțirea vitelor noastre de tot felul, nu trebuie să mai mergem pe dibuite, ci la sigur, ca să atingem și să durăm un scut, pe ceva trainic și sistematic. Și aceasta numai Banca noastră generală de asigurare ar putea îndeplini, luând în privința aceasta ca model, sistemul de asigurare a vitelor din Suedia.

Asigurarea contra mortalității vitelor în Suedia, e făcută de vre-o 46 de societăți, care își întind afacerile lor acolo, cu ajutorul celor 110 de sucursale de provincie și celor 540 de sucursale înființate în cercurile țării.

Primele de asigurare, plătite anual de agricultorii suedezi, pentru asigurarea vitelor lor, se urcă la 5 milioane de coroane.

În urma cercetărilor și a studiului făcut în privința acestor societăți, s'a adevărit că „Societatea scandinavă de asigurarea vitelor” cu sediul în Stockholm, este aceea, care are pe cei mai mulți asigurați. Totalul despăgubirilor, plătite de această societate în anul 1908. a fost de peste un milion șase sute de mii, adică mai mult de jumătate, din suma totală a despăgubirilor, plătite de toate celelalte societăți.

Contrar societăților din alte țări, ca Franța, Italia, unde au trecut societățile mutuale locale, în Suedia, societățile de asigurare naționale, își întind afacerile în toată țara, asigurând aproape 72 procente din numărul vitelor în ființă. Două cauze, au ajutat avântul ce au luat aceste societăți: Oscilare prea des a riscului mortalității vitelor, care cu atât sunt mai păgubitoare pentru o societate, cu cât sfera ei de acțiune e mai restrânsă. Apoi în rindul al doilea, creșterea valorii capitalului, reprezentat prin vite, pentru care riscul devine totdeauna mai mare și nu poate fi ușor suportat de societățile locale.

Cu toate că s'au plătit toate despăgubirile de către societățile acestea, ele totuși s'au soldat cu câștiguri însemnate, ceea ce dovedește în de-

ajuns, că sistemul de asigurare a vitelor în Suedia, este cu mult superior celor din alte țări.

S'ar putea la noi ivi o obiecțiune, care treffi greu de stabilit prima de asigurare, care trebuie să fie proporțională cu numărul vitelor moarte în cursul unui an. Până acum la noi, e adevărat, nu s'au făcut încă statistice în privința aceasta, și va fi greu până când vom îndatîna pe sătenii să vestească ori ce caz de moarte de vită mare, ceea ce bine înțeles, e o piedecă la hotărîrea primelor de asigurare. Dar iată cum s'ar putea înlătura într'u câțiva această piedecă.

Stabilim îndatorirea de a se (marca) însemna toate vitele mari ale sătenilor noștri, cu o marcă de aluminiu, pe care să fie imprimat în litere numele comitatului și în cifre numărul comunei din comitat și numărul vitei din acea comună, astfel că nici o marcă nu s'ar asemăna una cu alta, adică n'ar fi între toate vitele poporului nostru două vite marcate la fel.

Acesta ar fi și un mijloc de a imputina hoțiile de vite, căci ori ce vită găsită fără marcă, ar da de bănuț.

Odată vitele marcate s'ar înscrie într'un registru special în comună, la popa sau la învățător și din acest moment ar începe asigurarea și despăgubirile s'ar putea încuviința numai decît.

Prima de asigurare însă, nu s'ar percepe decât la sfîrșitul anului, adică după ce s'ar face socoteala despăgubirilor plătite și a celorlalte cheltuieli și suma totală s'ar putea împărți la numărul total de vite asigurate. În chipul acesta s'ar percepe o primă de asigurare cât mai exactă, mai dreaptă. Pe de altă parte, cum nu avem încă o statistică a mortalității vitelor, nu s'ar putea calcula dinainte prima de asigurare și e deci neapărat de lipsă experiența primilor ani. Cam 1.70 procente pe an e media mortalității care se calculează în alte țări, deși, firește, ea se schimbă după diferitele ținuturi între 1 și 3 procente.

În țări ca Danemarca — unde creșterea vitelor este preocuparea de căpetenie, — cât și în alte țări din străinătate, afacerile comerciale de vite sunt supuse unor anumite reguli și se încheie în anumite Burse de vite. Vânzătorii și cumpărătorii sunt puși în cunoștință de cotele zilnice ale burselor de vite și prețul cărnii se regulează ușor prin cererea și oferta dela bursă. La noi, nu avem până acum, — să nu fie cumva până în veci — un târg oficial de vite, unde să se înregistreze diferitele cote de prețuri după cerere și ofertă. N'ar strica, ba dimpotrivă ar folosi mult, să funcționeze în viitor și la noi așa o bursă de vite, dar — cine să audă? Numai astfel vânzătorul și cumpărătorul ar avea prețuri oficiale de vite și ar scăpa de acei mijlocitori trîntori grozavi, cari fac o speculă nemăpomenită, aducând ei întâi de toate urcarea prețului cărnii.

Din cele expuse până aci urmează, că la creșterea, îmbunătățirea și înmulțirea vitelor noastre, pe lângă cei trei factori, anume nutrețul, alegerea taurilor de prăsilă și igiena, trebuie să mai conlucre deodată și asigurarea vitelor.

Nu ne îndoim că toți cei interesați în cauză, vor da o deosebită atenție îndrumărilor aci schițate, căci numai urmându-se acest plan, credem că vom fi în stare să corespundem nevoilor economice ale poporului nostru.

Și acum ca încheiere, să-mi fie îngăduit, să fac cel mai sincer, cel mai iubitor de neam și cel mai călduros apel și rugămintă la toți cei de sus ca inițiatori, iar la cei de jos ca susținători, ca Banca generală de asigurare să poată înlătura această ramură de activitate potrivită ei și binefăcătoare în deosebi pentru micul agricultor și să înceapă funcționarea ei, dându-și roadele cât mai curînd, căci mîntuirea noastră, stă în parte în Banca generală de asigurare, precum existența ei în îndestularea nevoilor noastre celor mai grabnice.

Să luăm aminte, căci începe tot mai tare să bată crivățul lui Zionostenka Banca!

Traian V. Tăranu.

Bibliografie

A apărut:

A. D. Xenopol, Râșnovul de lângă Brașov. Extras din „Viața Românească”. Iași, Tipogr. „Dacia”.

„Săptămîna politică și culturală” (revistă). An. II Nr. 35 cu articole de V. V. Hasnaș, V. M. P. Stănescu, etc. Redacția și adm. București, str. Regală Nr. 1.

POȘTA REDACȚIEI

Domnului Romulus Demian. Frazeologia „imposibilă și inevitabilă” care ni-o trimiți d-ta nu poate apare în ziarul nostru, pentru că noi avem altceva de făcut decât să ne ocupăm de asemenea elucubrații. Fiindcă însă ai putea să te crezi un geniu nedreptățit și că ne acuzi că te persecutăm reproducem un pasaj din „studiul” d-tale: „Forțele naturii”, ca cetitorii să vădă, dacă am făcut bine sau rău îndreptînd metafizica d-tale spre mult răbdătorul și a toate mistuitorul nostru eoz, care nu vrea să știe de visurile d-tale de nemurire și de filozofie înaltă.

Reproducem începutul ca să nu se creadă că alegem:

„Universul infinit e din imposibilă și inevitabilă materie compus și stăpînit de forțe de asemenea inevitabile.

„Forțele sunt determinate de imense atome singulare cari combinîndu-se formează imense mari corpuri cu menținere veșnică. Corpurile acestea veșnic contactive produc efectele universului.

„Materia și spiritul e veșnic adică imortal, fără materie or spirit universal ar fi inconștient prin urmare: Materia și spiritul sunt elemente imposibile și inevitabile, etc. etc.”

În așteptarea verdictului opiniei publice am aruncat — precum am spus — „materia” d-tale „inconștientă” în eoz. Te înștiințăm ca să nu ne mai ceri manuscrisul înapoi.

Domnului Croația. Când cuprinsul unui articol recomanda publicarea lui, îi facem noi îndreptările de formă și de limbă, deși aceasta este o muncă destul de oboșitoare, și nu așteptăm ca el să se reîntoarcă la autor spre a reveni alături într'o haină și mai urîță.

Articolele cari nu apar, înseamnă, că nu pot fi publicate și materialul nepublicat la noi nu se păstrează.

Favoare nu se face cu nimeni. Toate aceste explicații le dăm, ca să știți odată pentru totdeauna, și să nu mai cereți manuscrise înapoi.

Avem acuma o mulțime de chestii actuale cari ne îmbulzesc.

Cu speculații „etice” în felul celor primite dela d-v., mai ales când sunt scrise într'o limbă cu: „areta, pașul, dacă am lipse, se le toarne, se își aleagă” etc. etc., nu e timpul să ne ocupăm.

Domnului P. V. Ne trimiți 11 pagini de note și impresii, pagini mari pe coală ministerială, scrise îndesat și, ne promiți că veți continua. Numai subtitlurile cuprind o jumătate de coloană din ziarul nostru. Ne întrebăm, însă, cum vor mistui cetitorii noștri aceste 11 pagini — un mic început — când dela primele rînduri aflăm lucruri ca acestea?:

„Pe puntea vasului „Impăratul Traian” e grămădită multă lume”...

„Dacă ar fi numai prsoane, încă n'ar fi nimic, dar fiecare are cu sine câte o sarcină: unul ține într'o mînă vre-o valiză sau geamantan, iar în cealaltă pardsinul; altul poartă subșuori o perină și vre-un penișor ambalate... lucruri ce prind bine la călătorie; la dame sau d-soare se mai observă și câte vre-o cătelușe în brațe plus umbreluța și câte alte benoacle, genți și marjeturi...”

Și tot așa rînduri și alte rînduri spre a ne spune ceea ce ati spus în două cuvinte că pe vapor era lăghesuală.

Regretăm dar nu ne putem folosi de notele și impresiunile d-voastre. Am publicat ceva scurt în care să se cuprindă esențialul.

O. H. Ai întarziat cu raportul.

POȘTA ADMINISTRAȚIEI

Nicolae Gârbea, preot, B.-Mare. Cu suma de 21 cor. ce ne-ați trimis în 2 Iulie a. e. ați achitat abonamentul numai pînă la 1 Iulie a. crt. Abonamentul se plătește anticipativ.

Redactor responsabil: **Constantin Sava.**

Un candidat de avocat

afă aplicare în cancelaria advocațională a lui Dr. Emil Babeș, Budapest I Kemezes utca 4. (Ba 284-2).

Caut

un scriitor

pentru cancelarie advocațională, postul a se ocupa în 1-15 Sept. Doritorii să mi-se adreseze direct.

Dr. Augustia Pinteș,
advocat, Crașeu
(Kraszna, Szilágy megye).

Un candidat de avocat

afă aplicare în cancelaria advocațională a lui Dr. Nestor Oprean, Nagy zentmikló. (O 300-6).

O absolventă

de școli comerciale superioare române din Brașov caută un post la vre-o bancă românească. Primește condiții și în România. Scrisorile să se adreseze Administrației noastre. (U 273-5)

Un tânăr calificat

cu praxă afă imepiat aplicare într-o cancelarie notarială pe lângă condițiuni favorabile. Reflecțiunii să se adreseze administrației „Românului”. (Jo 299-2).

Mai mulți

strungari și ghilauari de fer ocupatiune permanentă la **Frații Schiel,** fabrică de mașini Brașov. (Si 263-6)

Gustați

Berea **SLEPING-car** din fabrica „Bragadiru”. (Ba 116-280)

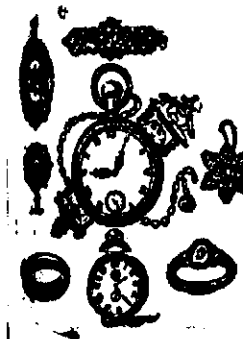
Gratis

nu, dar pentru prețuri foarte ieftine poți să cumperi cele mai bune oroloage, oroloage cu pendul, de perete și deșteptătoare, precum și bijuterii de aur și argint și articlii optiei la

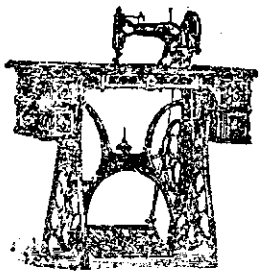
Szentgyörgyi Gy. Gyula orologier

Sátmar — Szatmár, str. Atila nr. 1.

Pentru orice fel de reparări și cumpărări de oroloage ofer garanță.

Mașini de cusut SINGER

biciclete
gramofoane
plăci

mai ieftine se pot căpăta la

Habán József

műszerész (mechanic) (Ha 200-60)

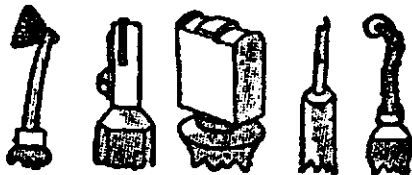
Budapesta, VII. Almásy-tér 14

Catalog de prețuri ilustrat se trimite gratis. Corespondență în limba germană și maghiară.

Reparări execută ieftin.

IRING HENRICH

fabrică de unelte pentru ciobotari
Ujpest, Lörincz-u. 50.

(L. 30-52)

Recomandă pantofarilor și ciobotarilor precum și pielarilor unelte de branșe, calitate bună, prețuri moderate. — Comersanților se dă rabat. — Catalog gratuit și francat.

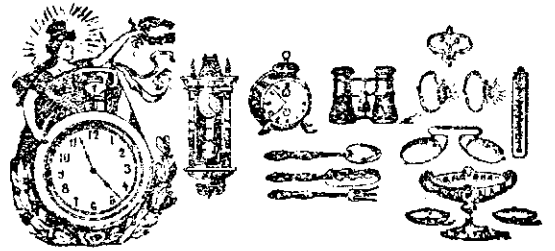
Iohann Gensthaler

giuvaergiu și ciosornicar

în Orăștie

Szászváros.

Filială în Szászsebes.

Vânzare de juvaere, de aur și argin tși ceasornice pe lângă garanție și prețuri moderate. — Se fac orice reparaturi de juvaere și ceasornice de aur, repede, prețis și ieftin. Serviciu conștiințios. Ge 134-52

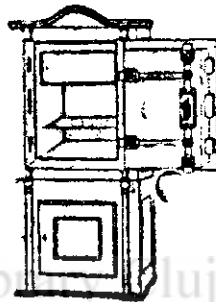
Fabrica budapestană de casse de bani

Golléri și Schuller

BUDAPEST

Fabrica: IX., Rákos-utca 4. Depozitul orașenesc și biroul: V. Széchenyi-u. 7.

Liferanții ministerului de agricultură, de honvezi, căilor ferate ungare și al poștelor.

Efectuiază casse de bani, libere contra focului și spargerilor, casse pancelate pentru păstrarea documentelor.

Catalog gratuit și franco.

CORNEL TUNNER

(Tu 80-25)

industrie de marmoră și granit în

Timișoara-Fabric, Andrásy-ut 22. - Timișoara-Iosefin, Hunyadi-u. 4.

Filiala: Vârșeț, str Deák Ferencz nrul 9.

Își recomandă magazinul său bogat asortat cu

pietrii monumentale
table de marmoră,

statui, etc. fabricație proprie în executare de gust frumos și preț moderat.

Având un magazin bogat, livrează mai ieftin ca orice concurență.

Folosește Doamnă

„Crema Margit” a lui Földes
ca fața să-ți fie curată, tineră și plăcută

„Crema-Margit” este materia cea mai plăcută de înfrumusețare a doamnelor din elită și este cunoscută în toată lumea. Putere neîntrecută, stă în compunerea ei norocoasă, pielea o întinereste și rezultat favorabil se poate vedea în decurs de câteva ore.

Deoarece „Crema-Margit” o imitează și falsifică, Vă rugăm a cere numai în cutii închise cu marca originală, pentru că numai pentru aceia își ia orice răspundere fabricantul.

„Crema-Margit” e nestricăcioasă, nu conține untură, compoziție neamestecată, care în străinătate a produs mare senzație.

Prețul 1 cor. ◀ Săpun Margit 70 fil, ▶ Pudra Margit 1.20 cor.

FABRICA:

Laboratoriul lui Földes Kelemen

(Fo 2:5-100)

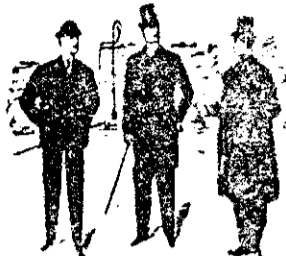
A R A D.

Bereczky Zoltán

atelier de croitorie pentru domni
Cluj—Kolozsvar.

— In colțul străzilor Unió și Rózsa. —

Magazin permanent de materii din țară și străinătate pentru toate sezoanele.

Comandele din provincie se execută prompt. E suficient a se trimite o haină croită :: bine ::

(Be 157-60)

TRIUMFUL INDUSTRIEI UNGUREȘTI DE FER ȘI METAL!

Prima fabrică ungurească de autogen și aranjamente de lipit și tăiat a lui

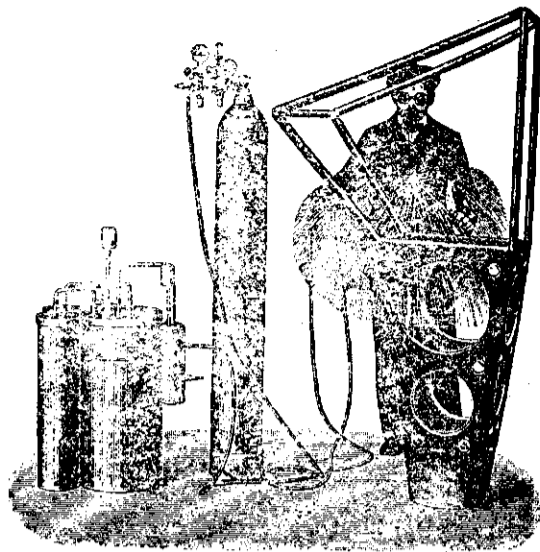
Körmendy Ferencz

BUDAPESTA, Strada Dalmok nr. 3.
Telefon 20-59.)

Expediază aranjamente pentru lipit și tăiat sistem propriu. Aranjamentele acestea speciale se pot întrebuița pentru lipirea și tăierea oricărui metal.

Invenție maghiară!

Execută: rezervorii de apă, boilere, încălzitoare, cazane, precum lipirea obiectelor de fier, oțel și alte metale, atât în loc ca și în provincie. Instrucții pentru lucrarea practică a lipitului se dau gratis.

(Ko 199-120)

MAȘINI

pentru industria cimentului,

Fabrică pentru țevi de ciment, presă pentru table de ciment și aranjează fabrici complete din ciment

Hazai femlemez és cementgyári gépgyár r.-t.

BUDAPESTA, VI., Reiter Ferencz-u. 66.

TELEFON: 93-13.

(Ita 140-120)

ADOLF SCHNEIBER

Atelier de sculptură și tăietorie în piatră, industrie de articole de ciment și piatră artificială.

NAGYSZEBEN—SIBIIU.

(Se 186-60)

Intreprindere de Monier, Rabitz, Beton și clădiri de beton. Articoli de ciment: socluri, parcaue, balustrade, ornamente, balcoane, etc. Podine de ciment și beton hătut pentru balcoane, remise, curți, etc. Podine TERAZZO, trepte TERAZZO și îngrădiri de morminte, monumente la morminte, cripte și totfelul de granit artificial și imitații de marmoră. Aquarii, terrarii, bazine de apă, colaci la fântâni, vâlale, etc. Granit artificial și pietri artificiali din năsip, imitații perfecte. — Executări în toate lucrările de tăietorie de piatră, de sculptură în piatră, ciment și gips, precum și asbest, stucatură în gips și lucrări în marmoră artificială. Vânzare de ciment și gips în saci.

Hans Fabrițius

inginer

(Fa 67-30)

SIBIIU, Reissenfelsgasse 11

primește executarea ori-cărui

conduct electric

pentru diverse scopuri.

EDUARD LEXEN,

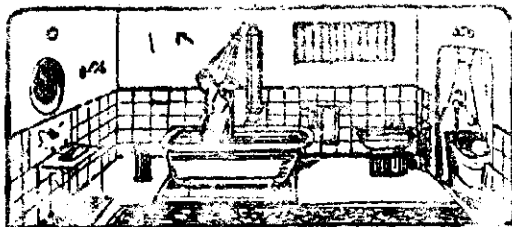
tinichigiu și antepriază de instalațiuni

Brașov, Atelier: Strada Lungă Nr. 63.
Prăvălie: Strada Gabel Nr. 2.

Telefon Nr. 334.

Se recomandă pentru pregătirea muncii de tinichigiu și galanterie la edificii, precum coperișe, și învelișuri de turn, ornamente de metal, vase pentru bucătărie, dulapuri pentru gheață, vase pentru spălat și altele.

Specialist în apaducte la case, canalizări, conducerea de gaz de iluminat, și instalarea camerelor de baie

Lampe de carbid de totfelul de la 3 coroane în sus. — Engrosiștilor li-se dau rabat. Depozit bogat în vâni de scaldat, cămine, closete etc. Serviciu conștiințios. Prețuri moderate. Reparație promptă.
(Le 29-100)

(Si 4-60)

Unde

se pot cumpăra cele mai bune și elegante

ploiere? numai

la fabrica Gustav Schmidt, SIBIIU Piața-martie

de ploiere în palatul Bodenkredit

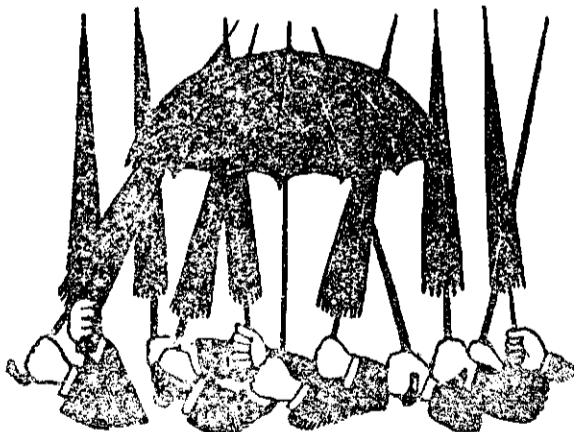
se pot afla noutățile cele mai moderne

En-tout-cas

și

ploiere

pentru dame și bărbați în executare perfectă și estetică, de calitate cea mai bună cu prețurile cele mai ieftine.

Stofele alese de Direcțiune luorate după clasa primă.

Gheorghe Szöcs

croitor civil și militar român, Brașov

strada Mihael-Weiss nr. 10 (casa proprie).

TELEFON: 488.

TELEFON: 488.

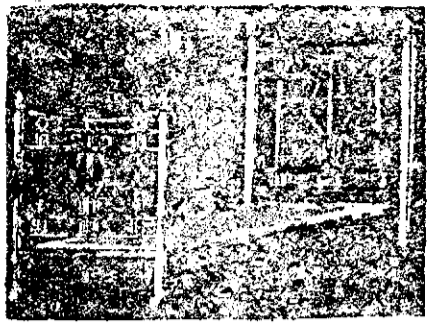
Deposit de cele mai nouă stofe indigene și din străinătate.

Serviciu prompt!

Prețuri solide!

So 306-20

Uniforme pentru studenți cele mai bune și mai durabile.

Totfelul de
mobile de fier
și
matrațe de fir

cu cadru de lemn și fier
precum și PATUL MASĂ
brevetat, care ziua se poate
întrebuința ca masă, iar noaptea
ca pat, se pot procura
cu prețuri ieftine dela

fabrica de mobile de fier a lui
Wertheimer Géza

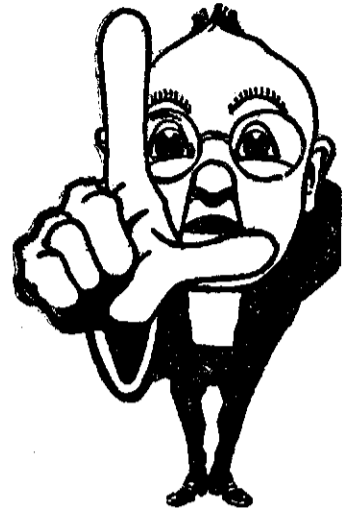
Losoncz, Tugár-tér 3.

(Ve 167-18)

Dacă comandați ceva

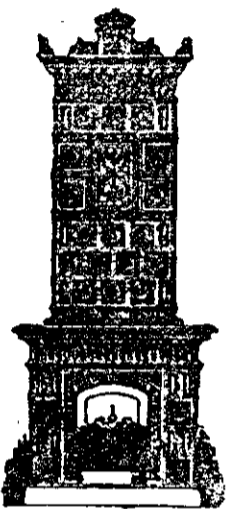
ori cereți prospecte dela cei ce înserează în ziarul nostru,
vă rugăm

să vă provocați la ziarul nostru.

Făcând-o aceasta cererilor d-voastre li-se vor da o atenție
deosebită, veți fi serviți bine, deoarece firmele respec-
tive mai au nevoie de recomandăția noastră. În
caz, că am primi oarecari plângeri în contra
vre-unei firme, imediat vom înceta a
mai recomanda firma respectivă.

Administrația ziarului
„ROMÂNUL“.

Karl Schulleri

atelier de cuptoare,
Sibiu, Târgul Fânului 7.

Execută:

cuptoare cu căhăli

În toate colorile, precum și încălzite în forma
Meissner și Kastel, îmbrăcate în căhăli.
Deasemenea construiesc cuptoare de fier
din căhăli albe și vinete.

Primesc și tot felul de reparaturi, ce
se țin de bransa mea. Comande primește
și dl Victor Roth, prăvălie de coloniale,
Sibiu, Strada Sării (Salzgasse) Nr.

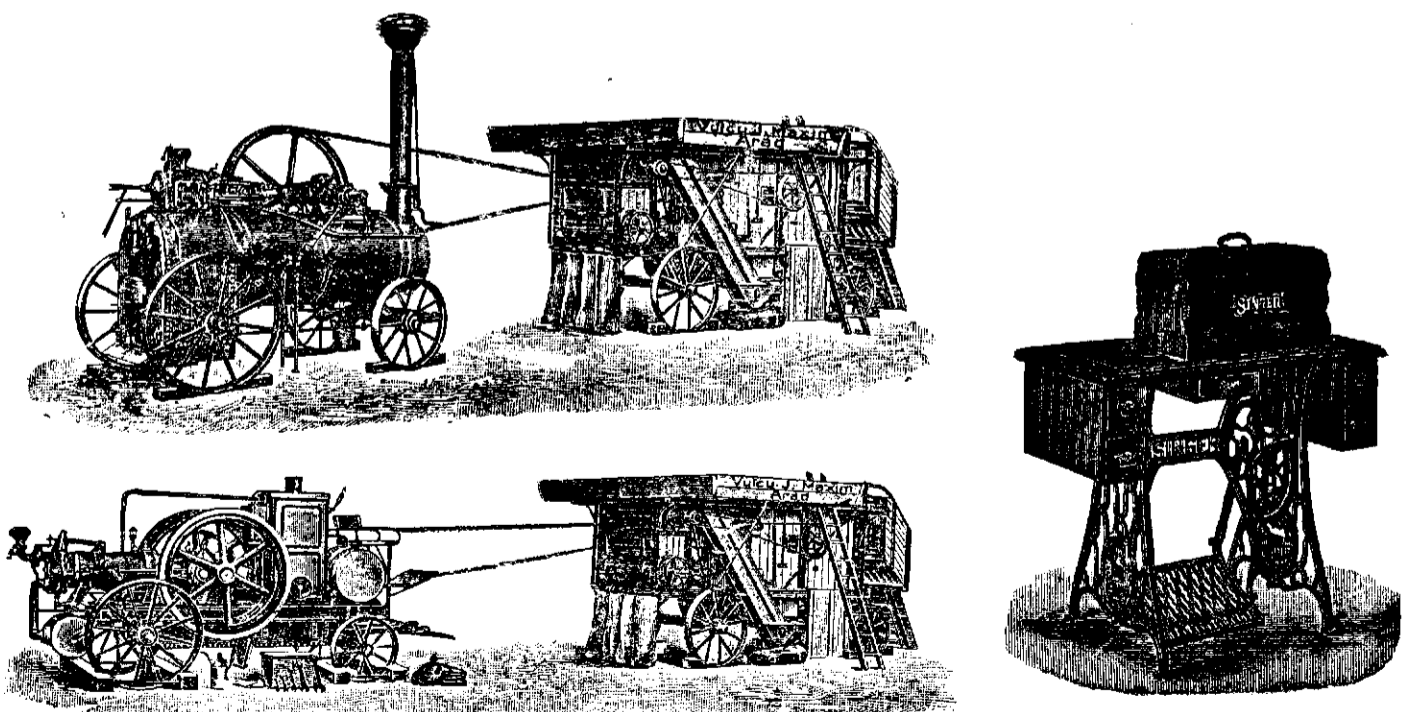
(Sa 68-)

MAXIM I. VULCU

FABRICANT ȘI NEGUȚĂTOR DE MAȘINI

ARAD, Strada Făbián László n-rul 5-6. Telefon nr. 608.

Atrag atențiunea
Onor. public asupra
marelui meu maga-
zin de mașini și fa-
bricate americane,
ca cele mai bune și
renumite mașini de
săcerat și legat snopi
Plano, fabricatul cel
mai bun al lui Cormic
din America, mașini
de cosit nutreț și,
Garnituri compl. de
treerat cu aburi sau
motor. Uleiuri de
mașină și motoară,
curele, unsoare de mașină, saci, ponieve, măji, și toate trebuincioasele mașinelor de treerat, precum și
pluguri, grape americane, mașini de sămănat și tăiat nutreț și, alte requisite economice.

(Vu 221-280)

Se caută o mașină de 10 ori de 12 puteri de cai spre cumpărare.

Premiat la expoziția industr. din Sibiu în 1903.

Roate de tors

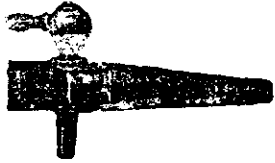
din material uscat și mers liniștit, pe lângă garanție, se află de vânzare la

Emil Krauss,
strungărie și atelier cu pu-
tere motorică.

SIBIU-Nagyszeben Margarethengasse 5

Orl ce roată ce nu merge bine se pri-
mește înapoi.

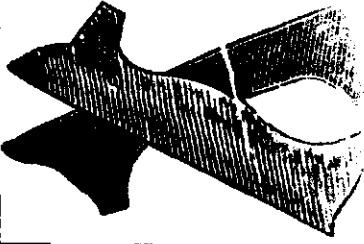
(Ka 123—30)

(No 21—60)

J. Gottstein, fiul, prăvălie de piele și
Nagyszeben, Kleiner Ring 5. accesorii pentru in-
dustria de cojocărie,
curelărie și ciobotărie

Mare depozit de diferite piei lucrate în țară și străinătate. —
Specialități de piele. Piele lucioasă și șurțuri de piele. Tălpi
Vachè și opinci. Fețe pentru cisme și ghețe. Ață pentru ma-
șină și cusut. Sfoară de cusut
albă și colorată. Tort diferit. —
Pâslă, barchet, pânză, tălpi de
pâslă și asbeț, garnitură de gumă
și ciorapi de gumă. Șireturi și
postav de curățit ghețele. Cuie
de lemn americane. Calapoade
pentru ghețe și cisme. Cremă
și lac și diferite articole.

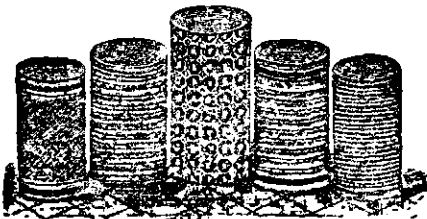
Fără nici un obligament de a cumpăra vă prezentăm cea
mai bună mașină a secolului prezent, cel mai nou model
de mașină de scris

S. SMITH PREMIER

cu scrisoare vizibilă, provăzută cu cordea dublă în două co-
lori, rubricatoare, cu aparat Tabulatus, angajament complet
de litere, provăzută cu aparat adunător.

Agencia principală pentru Ungaria-de-Sud:

ELSŐ DÉLMAGYARORSZÁGI SZÖNYEGHÁZ ÉS MODERN
IRODABERENDEZÉSI VÁLLALAT.

(Primul magazin de co-
voare și întreprindere de
aranjament pentru birouri
din Ungaria-sudică).

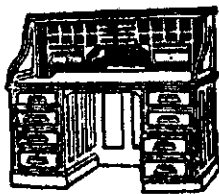
Maitinszki Pál és T-sa

Temesvár-Belváros str. Jenő-herceg nr. 8.

Se primește orice soi de mașini de scris spre reparare com-
pletă, spre ținere în bună rânduială și spre curățire în baza
unui legământ anual. Lucrări de dactilografie, copieri cu
ajutorul mașinei dactilografe se execută cu prețurile cele mai
ieftine. — Hectografe și totfelul de rechizite dactilografe fa-
bricații americane-engleze, cu prețurile cele mai convenabile.

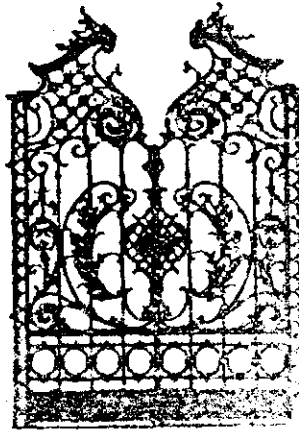
In despărțământul de covoare
se vând covoare veritabile de
Persia, Smirna și totfelul de
covoare cu prețuri foarte scăzute

(Ma 129—104)

LĂCĂTUȘERIA ARTISTICĂ ȘI DE ZIDIRI.

provăzută cu motor electric alui

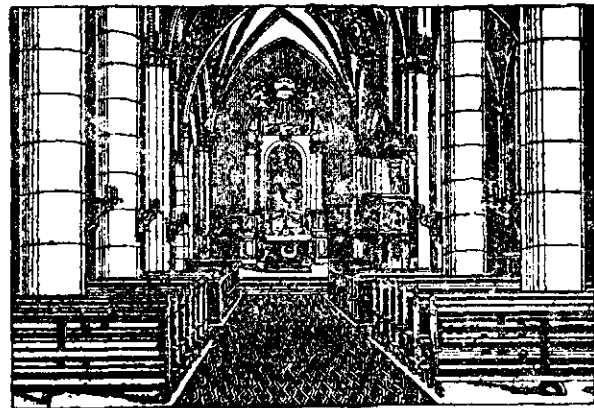
FRANZ JUNGINGER

TEMESVÁR-FABRIK, Spirdongasse nr. 2.
(Lângă farmacia Nügele, în casa proprie).

Se recomandă pentru executări de clădiri,
trepte (scări), îngrădiri la morminte, can-
delabre, porți de flor. Instalațiuni de apa-
ducte. Mare depozit de totfelul de captorase,
mese franceze, de cea mai bună calitate cu
păreți siguri contra focului, cari nu sunt a
se compara cu captorasele de rând.

Prețurent pentru captorase la cerere
gratuit și franco.

Ju 172—30

GAÁL JÓZSEF

măsar,

Nagyvárad,
Csengeri utca 21.

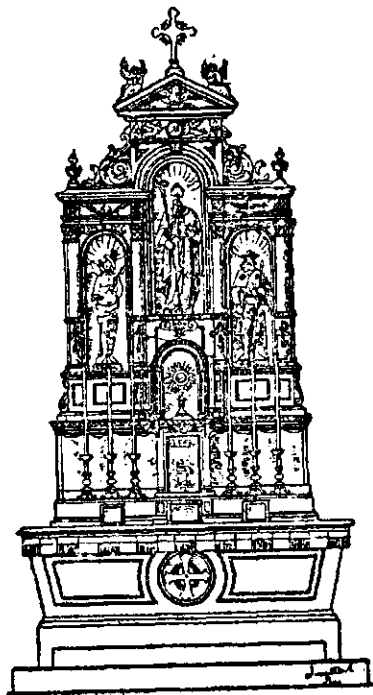
Liferează cu preț ieftin articole de măsurie pentru biserici,
școale, farmacii, prăvălii și birouri cu prețuri foarte ieftine.
Trimite la dorință planul și nota cheltuelilor. — La comandă
mai mare scădere de preț Ga 51—

Hanel Róbert și Fiul

BUDAPESTA, VII, Ovoda utca nr. 40.

Atelier pentru aranjarea bisericilor.

(Ha 142—15)

Execută: Iconostase, icoane sfinte, fântâni pentru botez.
Serii de icoane, aranjamente în orice stil pentru biserici,
sfeșnice, candelabre, etc. Dantele artistice lucrate cu
mâna. — Prospecte, desemnuri la dorință se trimit gratis.

P. T.

Cluj, luna August 1912.

Am onoare a Vă aduce la cunoștință, că am preluat

atelierul de croitorie

a firmei **Petricaș și Anca** din Cluj și bazat pe praxa mea îndelungată în primele ateliere din capitală mi-am aranjat atelier propriu în **Cluj—Kolozsvár (plața Mátyás Király nr. 12)** unde efectuează orice comande de vestminte pentru domni, în forma cea mai modernă, satisfăcând și cele mai rafinate gusturi. Magazin permanent de materii engleze pentru toate sezoanele. Comandele din provincie se execută prompt. E suficient a se trimite o haină bine croită. La comande peste 3 rânduri de vestminte merg în persoană în provincie ori unde.

Cu toată stima:

AUREL PETRICAȘ croitor

Pe 255—3

Sticlar pentru zidiri și portaluri

(magazin de table de sticlă și de oglinzi).

Execut lucrări pentru zidiri noi, sau totfelul de reparări prompt și cu prețuri ieftine. Expediez ieftin rolete mecanice de pânză și trestie
- - pentru ferestre - -

(Fi 226—50)

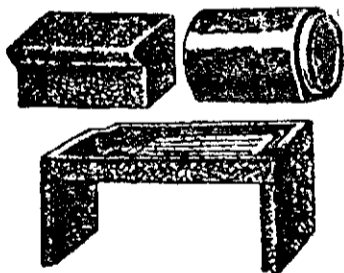
FRIED FERENCZ

ARAD, strada gróf Apponyi Albert nr. 15—16.

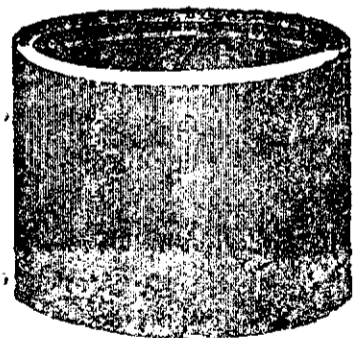
TELEFON 909.

TELEFON 909.

Edificare ieftină!

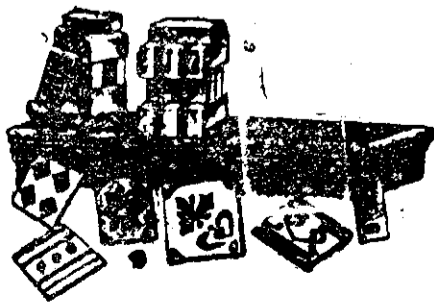

Intrece ori-care edificare din alt material. Sistemul meu brevetat Nr. S—5546. Se face prin prepararea în mod propriu al betonului ori alte materii.

Primesc totfelul de edificări, locuințe, case de închiriat, edificii economice și dominiare, crepuri, fântâni, poduri, canalizări, îngrădituri, trepte, padimentări de terase, acoperiș facement, învălitori de cement.

În depozitul meu se găsesc felurite preparate de cement, pietri de edificiu, țigle, colonne pentru case, streșini, trestie pentru tinciuală, cement Portland, gips, var stins ș. a. — Prețuri curentetrimis gratuit.

IOSIF SIMIGS,

întreprindere de edificare cu beton, fabricant de obiecte de cement și pietri.

Telefon 246. **LUGOȘ**, Strada Buziaș 37.

!TELEGRAMĂ!

Prețuri
ieftine!

Mărfuri
admirabile!

Asortiment
foarte bogat!

Croi
splendid!

Economie
de bani!

Cu stimă aduc la cunoștința on. mușterii din Arad și jur, că
magazinul meu de ghete, pălării și
modă pentru bărbați l-am amplificat
cu un despărțământ modern de haine
pentru bărbați, băieți și pentru copii.

Rog și pe mai departe binevoitorul sprijin al on. public. Și
de astădată nizuința mea principală îmi va fi, să mulțu-
mesc așteptările on. mei mușterii. — Cu deosebită stimă:

Procură-ți
toate cele ne-
cesare dintr'un
loc prin ce ve
economiza bani
și timp. Dacă
nu sunteți duș-
manul banului
d-voastră apoi
necondiționat
să vă convin-
: : geți : :

Korány Jenő

mare magazin de ghete, pălării, modă pentru
bărbați și de haine.
ARAD, Piața Libertății (Szabadság-tér nr. 3).

(Ko 297—3)

Capital social Cor. 1.200.000.

Telefon nr. 188.

Post sparcassa ung. 29,349.

Banca generală de asigurare

societate pe acții în
Sibiu — Nagyszeben.

este prima bancă de asigurare românească, înființată de institutele financiare (băncile) române din Transilvania și Ungaria.

Prezidentul direcțiunii:

PARTENIU COSMA, DIR. EXECUTIV AL „ALBINEI“ și PREZIDENTUL „SOLIDARITĂȚII“.

„Banca generală de asigurare“ face tot felul de asigurări, cu asigurări contra focului și asigurări asupra vieții
în toate combinațiunile. Mai departe mijlocește: asigurări contra spargerilor, contra
accidentelor și contra grindinei.

Toate aceste asigurări „Banca generală de asigurare“ le face în condițiunile cele mai favorabile.

Asigurările se pot face prin orice bancă românească, precum și la agenții și bărbății de încredere ai societății. — Prospekte, ta-
rife și informațiuni se dau gratis și imediat. — Persoanele cunoscute ca acvizitori buni și cu legături — pot fi primite
oricând în serviciul societății.

„Banca generală de asigurare“ da informațiuni gratuite în orice afaceri de asigurare
fără deosebire că aceste afaceri sunt făcute la ea sau la altă societate de asigurare.

Cel interesat să se adreseze cu încredere la:

„Banca generală de asigurare“ DIRECȚIUNEA: SIBIU—NAGYSZEBEN (CASA „ALBINA“).
AGENTURA PRINCIPALĂ PENTRU COMITATUL ARAD, BÉ.
KÉS, CSANÁD, BIHOR, TIMIȘ, TORONTÁL, CARAȘ-SEVERIN Arad str. Lázár Vilmos nr. 2. Telefon nr. 850.
(Ba 240—156)